Ազգ
Azg

4 ՓԵՏՐՈՒԱՐ 2005 ՈՒՐԲԱԹ 19 (3185)

Մոսկվան Լոնդոնից պահանջել է չցուցադրել Շամիլ Բասաեւի հարցազրույցը

«Մենք նախապատրաստում ենք նոր Բեսլան, որովհետեւ մեզ ստիպում են դա անել: Մենք պատերազմի մեջ ենք եւ մեզ համար նշանակություն չունի՝ մարդիկ իրենց ձեռքում զենք ունեն, թե ոչ: Ահաբեկիչը ոչ թե ես եմ, այլ Կրեմլը», բրիտանական «4-րդ ալիքին» տված հարցազրույցում ասել է չեչեն զոհայինների ղեկավար Շամիլ Բասաեւը: Տեսանյութը, որ ցուցադրվելու է այսօր, հարուցում է առաջացրել Ռուսաստանի արտգործնախարարությունում: Լոնդոնում Ռուսաստանի դեսպանը դիմել է Բրիտանիայի ղեկավարներին՝ պահանջելով արգելել տեսանյութի ցուցադրումը, քանի որ Բասաեւը համարվում է Ռուսաստանի թիվ 1 թշնամին:

Ինչպես գրում է բրիտանական «Թայմս» թերթը, հարցազրույցում Բասաեւը նշել է, որ իր ջոկատները կդադարեցնեն զինված գործողությունները մինչեւ փետրվարի 22-ը, եւ ինքը պատրաստ է բանակցելու Ռուսաստանի հետ, եթե վերջինս իր զորքերն ամբողջապես դուրս բերի Չեչնիայից: «Թայմսը» նաեւ հաղորդում է, որ «4-րդ ալիք» անկախ մասնավոր հեռուստաընկերության ղեկավարները պնդել են, որ տեսանյութն անպայման կցուցադրվի:

Ընդդիմությունը կոալիցիայի հայտարարությունը որակեց լղոզված, դեկլարատիվ եւ ընդհանուր

Սկզբում սկզբունքներ, հետո համաձայնություն կամ հակառակը

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Սահմանադրական բարեփոխումների շուրջ ԱԺ նախագահի մոտ երեկ հրավիրված քաղաքական խորհրդակցությանը մասնակցեցին միայն կոալիցիայի ներկայացուցիչները, «Ազգային միաբանություն», «Ժողովրդավարական» «ՄԱԿ»-ը: Հիշեցնենք, որ «Արդարություն» խմբակցությունը ԱԺ նախագահին էր ներկայացրել սահմանադրական փոփոխությունների իր տարբերակները եւ երեկ առավոտյան գրավոր պատասխանի էր սպասում: Այդ պատասխանից էր կախված «քաղաքական համաձայնության» գործընթացին նրա մասնակցության նպատակահարմարությունը, ինչի մասին նախօրոք ասել էր:

Գրավոր պատասխան չեղավ, եւ «Արդարություն» խմբակցությունից ոչ ոք չներկայացավ:

Փաստորեն խորհրդակցություն որպես այդպիսին, չկայացավ, եւ կարճ ժամանակ անց կոալիցիան ընդամենը հրապարակեց իր հայտարարությունը: Վերահաստատելով ընդդիմության հետ համագործակցելու իր անփոփոխ մտադրությունը, ափսոսանք հայտնելով, որ համաձայնության ոգով բարեփոխումների շուրջ քննարկումներին ընդդիմությունը հրաժարվեց մասնակցել, կոալիցիան, այնուամենայնիվ, կրկին առաջարկում է նրան համատեղ աշխատել գլխադասային հանձնաժողովում ու լիագումար նիստում, գտնելով, որ սահմանադրության փոփոխությունների վերաբերյալ կոնկրետ մոտեցումները կհստակեցվեն այդ կարգի համագործակցության եւ հասարակական-քաղաքական համատեղ քննարկումների ընթացքում:

Տես էջ 2

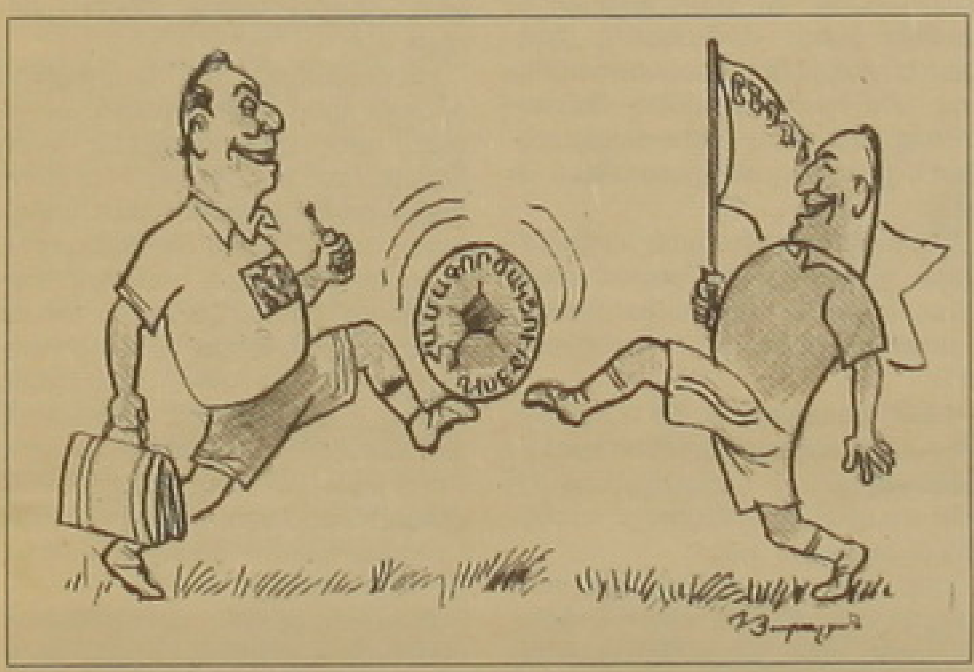

Անիմաստ ենք համարում լուսաբանելը

Երեկ տեղի ունեցած երկու իրադարձություններ իր այսօրվա համարում «Ազգը» չի լուսաբանելու: Դրանցից առաջինը ԱԺ պատգամավոր, վերջերս Դուբայում ծերբակալված Յակոբ Յակոբյանի, երկրորդը՝ առեւտրի եւ տնտեսական զարգացման նախարարության աղմանդագործության բաժնի պետ Գագիկ Մկրտչյանի մամուլի ասուլիսներն էին: Պատճառը մեկն է՝ մամուլի ասուլիսի նախօրյակին նույն թեմայով ծավալուն հարցազրույցները լրատվամիջոցներից մեկնումեկում:

ԱԺ պատգամավորը Դուբայում իր հետ կատարվածի մասին հարցազրույց էր տվել այդ միջադեպի առնչությամբ նրան ջերկիրի հոգեբանություն ունենալու փիրավորանք հասցրած օրաթերթին, ինչն արդեն խոսում է պատգամավորի աշխարհընկալման մասին: Մեկ այլ օրաթերթին տված մյուս հարցազրույցում նախարարության բաժնի պետը ներկայացրել է ոլորտի 2004 թ. ամփոփիչ արդյունքները, իսկ երկու-երեք օր հետո՝ նույն տարեկան արդյունքներն ամփոփելու նպատակով մամուլի ասուլիս հրավիրել:

Անիմաստ համարելով նման մամուլի ասուլիսները լուսաբանելը, կոչ ենք անում մյուս լրատվամիջոցներին թույլ չտալ իրենց՝ լրատվամիջոցից կրկնօրինակողի վերածել եւ նման դեպքերում վարվել նույն կերպ, իսկ պաշտոնյաներին խորհուրդ ենք տալիս ընտրություն կատարել մամուլի ասուլիս հրավիրելու եւ հարցազրույց տալու միջեւ:

Ա. Մ.

Հայտնի են Վահան Թեքեյան մրցանակակիրները

Ուղիղ մեկ տարի առաջ մամուլում հրապարակվեց Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միության հայտարարությունն առ այն, որ արվեստի եւ գրականության բնագավառներում շնորհվելու են մրցանակներ ութ անվանակարգերով՝ գրականություն, կերպարվեստ, թատրոն, կինո, հեռուստառադիոլրագրություն, երաժշտություն, ճարտարապետություն, հումանիտար գիտություններ:

Ըստ հրապարակված կանոնադրության, մրցանակները շնորհվելու են հայոց մշակույթի եւ գիտական մտքի զարգացմանը նպաստելու եւ արվեստագետներին խրախուսելու նպատակով, այն ստեղծագործություններին, որոնք արտացոլում են հայրենական կյանքի գեղարվեստական պատկերները, շենացնում ու հարստացնում են հայրենի երկիրը, դրսեւորում են հայեցի մտածողություն, զարգացնում ու տարածում են մայրենին եւ օժտված են գրականության, արվեստի եւ հումանիտար գիտությունների մնայուն արժեքների հատկանիշներով:

Եվ ահա 2004-ի փետրվարից մինչեւ սեպտեմբեր ստացանք հայտեր. չներկայացվեցին միայն թատրոնի եւ երաժշտության անվանակարգով:

Տես էջ 6

Վ Ր Ա Ս Տ Ա Ն

Ժվանիայի մահը դժբախտ պատահա՞ր էր

Պատահականությանը մեծ մասամբ չեն հավատում

ԱՂԱՎՆԻ ՀԱՐՈՒԹՅՈՒՆՅԱՆ

Վրաստանի վարչապետ Զուրաբ Ժվանիային երկրի բոլոր քաղաքական վերլուծաբաններն ու գործիչները համարում էին առանցքային դեմք վրաց քաղաքական դաշտում եւ պետական կյանքում: Նրա մահվան հանգամանքները տարաբնույթ ենթադրությունների եւ կարծիքների տեղիք տվեցին:

Ըստ քաղաքական վերլուծաբան Գեորգի Խուցիշվիլու, Ժվանիան վրացական քաղաքական կյանքի հավասարակշռություն ապահովողն էր: «Վարչապետի մահվան մասին տեղեկությունն ուղղակի ցնցող էր: Ինչպե՞ս կարող էր պատահել, որ վրացական քաղաքականության մեջ ամենամեծ դերակատարում ունեցող անձն այսքան անիմաստ մահանար», «Ազգ»-ի հետ հեռախոսազրույցում ասաց Խուցիշվիլին: Ըստ վերլուծաբանի, Վրաստանում քաղաքական ուժերի առումով թերեւս փոփոխություններ կլինեն, քանի որ «վրացական քաղաքականությունը պտտվում էր նրա շուրջը»:

Վարչապետ Ժվանիայի ունեցած դերակատարման կարեւորությանը համաձայն է նաեւ քաղաքական փորձագետ Գոգի Խուցիշվիլին: Վերջինս «Ազգ»-ի հարցին ի պատասխան նշեց, որ այս մահը կարող է բերել անգամ կառուցվածքային փոփոխությունների: Միեւնույն ժամանակ, կարեւորելով տաղանդավոր քաղաքական գործչի դերը Վրաստանի քաղաքական կյանքում, ըստ Խուցիշվիլու, պետք է ընդունել, որ պետական քաղաքականության առումով փոփոխություններ չեն լինի, քանի որ այն հիմնականում որոշում է Վրաստանի նախագահը:

Տես էջ 3

Մեր վաղվա համարում

«Ազգի» վաղվա համարը լույս կտեսնի 16 էջով, որից 8 էջը կկազմի մեր ներթական մշակութային ներդիրը: Այս անգամ ներդիր էջերում տեղ կգտնեն գրող, թարգմանիչ Կարպիս Սուրենյանի անտիպ օրագրից մի հատված Մարտիրոս Սարյանի մասին, ամերիկահայ գրականագետ Երվանդ Ազատյանի գրախոսականը Սարգիս Վահագնի «Գորկի» վեպի մասին, միջազգային երաժշտագիտական մամուլից քաղվածքներ կոմպոզիտոր Տիգրան Մանսուրյանի վերաբերյալ, արվեստաբան-գրականագետ Յուրի Խաչատրյանի հոդվածը Կոստան Զարյանի մասին՝ վերջինիս ծննդյան 120-ամյակի առթիվ (փետրվարի 7), ինչպես նաեւ թատերագետ Վարսիկ Գրիգորյանի դիտարկումները Յանրային հեռուստատեսության տարբեր հաղորդումների վերաբերյալ:

Փաստահավաք առաքելությունը Ջանգելանի շրջանում

Խմբի անդամները տեսնում են անցնում, «զրուցում» մարդկանց հետ

ԹԱԹՈՒԼ ՀԱԿՈԲՅԱՆ
Մինջեւան-Ջանգելան

ԵԱՀԿ փաստահավաք առաքելությունը, որին երեկ կրկին միացան Մինսկի խմբի ֆրանսիացի եւ ռուս համանախագահները, ուղեւորվեց Արաքսի ափ: Միջնավան (նախկինում Մինջեւան) եւ Կովսական (նախկինում՝ Ջանգելան) քաղաքներում եւ շրջակա բնակավայրերում նրանք մանրակրկիտ ուսումնասիրում էին, մտնում երդիկից ծուխ ելնող ամեն մի տուն, հարցաքննում հանդիպող ամեն մարդու:

Փաստահավաք առաքելությունը շարունակում է անխոնջ աշխատանքը: Նրանք մի քանի օրից կհեռանան ԼՂՀ-ից եւ արդեն Եվրոպայում կպատրաստեն զեկույց Մինսկի խմբի համար: ԼՂՀ իշխանությունները առաքելության համար ստեղծել են աշխատանքային բոլոր պայմանները:

Գեսաշենում տունը եւ ունեցվածքը կորցրած 38-ամյա Արթուր Բալասանյանին փաստահավաք առաքելության ղեկավար Էմիլի Յաքերը հանդիպեց Միջնավանի գլխավոր փողոցում: Արթուրը, որ ավելի քան 50 տարեկանի է նման, Միջնավան է տեղափոխվել 1996-ին: Այստեղ են ծնվել նրա 4 տղաներից երկուսը: Իսկ մինչ այդ Արթուրը հիվանդ ծնողների հետ ապաստան է գտել Յրազդանի պանսիոնատում, ապա Մեղրու Նյուվադի գյուղում: Նրա համար Միջնավանը կյանքի վերջին կանգառը չէ, եւ հնարավորության դեպքում կհեռանա մի այլ վայր, որի անունը ինքն էլ չգիտի: Գեսաշեն ցանկանում է վերադառնալ, սակայն հասկանում է, որ իր երկհարկանի տունն արդեն բնակիչ ունի:

Տես էջ 3

Գարնանային նստաշրջանի մեկնարկից առաջ ԱԺ դաշնակցության խմբակցությունը երեկ ներկայացրեց իր առաջիկա գործողությունների գլխավոր ուղղությունները: Ատկինսոնյան կողմնակալ բանաձեւը դաշնակցականներին հարկադրել է վերանայել աշխատանքը խորհրդարանական դիվանագիտության ասպարեզում, արտաքին ճակատում Հայաստանի համար աննպաստ որակումներն ու իրողությունները: Փորձ է արվելու, որն ի սկզբանե աչքի տակ պիտի ունենա մեր տեսական քաղաքականության 3-4 խնդիր ու կողմնորոշիչ: Պետք է աշխատել նաեւ Եվրոխորհրդում՝ քաղաքական ծանրակշիռ հեղինակություն ունեցող պատգամավորների հետ, համադրել արտգործնախարարության եւ խորհրդարանի աշխատանքները:

Ենթադրվում է, որ այս հիմնախնդրով պառլամենտական լսումներ կկազմակերպվեն, ընդ որում նկատի առնելով այնպիսի լուրջ հիմնա-

ղաքականության օրակարգում դրված չէ», եզրափակեց նա:

Իսկ Դաշնակցության գործունեության օրակարգում այս գարնանային նստաշրջանի ժամանակ լինելու է երկու հիմնախնդիր՝ ընտրական օրենսգրքի փոփոխությունների նախագիծը եւ սահմանադրական բարեփոխումների գործընթացը: Դաշնակցությունը ջանալու է, որ ընտրական օրենսգիրքն առանց որեւէ շեղման, ինչպես համապատասխանի միջազգային չափանիշներին:

Մեր պառլամենտական դիվանագիտությունը լիարժեք չէ

Գործուղման գնացող պատգամավորն անգամ քարոզչություն պիտի անի

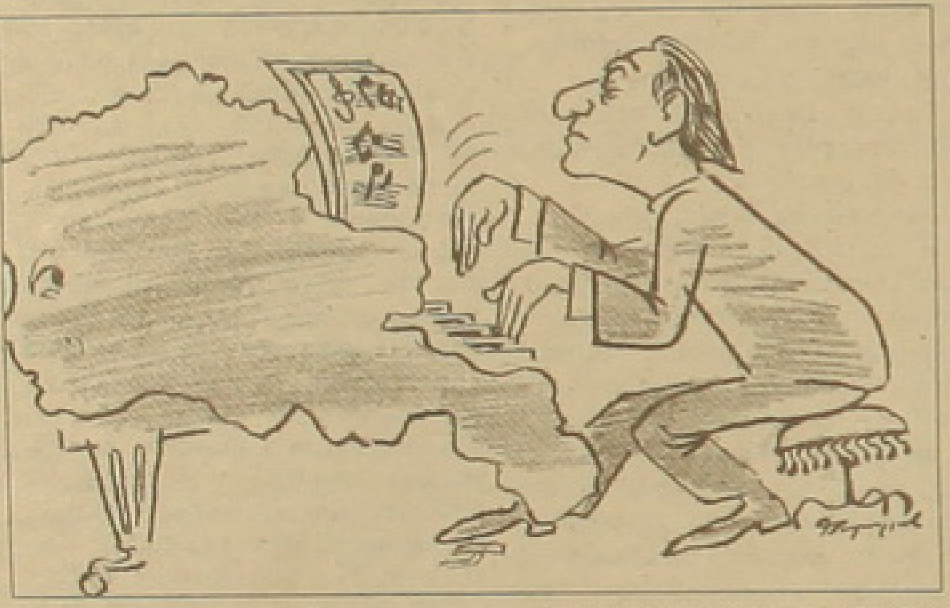

վում պատճառաբանել ոչ միայն արտգործնախարարության, այլեւ պառլամենտի գործունեության անլիարժեքությամբ:

ՀՅԴ խմբակցության ղեկավար **Լեւոն Մկրտչյանը** համոզված է, որ դրսի աշխարհում պառլամենտական դիվանագիտությունը չօգտագործված ներուժ ունի, որոնք անթույլատրելիորեն մինչ այժմ չեն օգտագործվել եւ Հայաստանի ու Ղարաբաղի մասին թյուր պատկերացումներ են ստեղծվել: Այժմ անհրաժեշտ է որոշակի հայեցակարգ մշակել խորհրդարանական դիվանագիտության վերաբերյալ: Քարոզչական խելամիտ մեխանիզմներն ու լոբբինգային լուրջ աշխատանքը խիստ այժմեական են դարձել համազգային նշանակության, տնտեսական ու քաղաքական խնդիրները աշխարհին պարզաբանելու համար:

«Մենք ունենք հսկայական աշխատակազմ, որ աշխատում է արտաքին ճակատում, ունենք տասնյակ միջխորհրդարանական բարեկամության խմբեր: Արտաքին կապերի հանձնաժողովի միջոցով պառլամենտական այդ գործիքներն օգտագործելով, առաջարկներ պիտի մշակվեն խորհրդարանական քարոզչական առաքելությունը որակական նոր հիմքերի վրա դնելու համար»:

Ըստ Լեւոն Մկրտչյանի, հատկապես Ղարաբաղի հարցում վրիպել է խորհրդարանական դիվանագիտությունը: Այդ հիմնահարցն արդեն 14-15 տարվա պատմություն ունի: «Մեզ թվում է, թե աշխարհը մեզ նման պատկերացնում է Ղարաբաղի հարցն ու դրա արդարացիությունը: Սակայն այդ 14-15 տարվա մեջ միջազգային ասպարեզ են մտել նոր քաղաքական ուժեր ու գործիչներ: Եվ ինչպես 1988-90 թվականներին, մենք այսօր էլ կարիք ունենք աշխարհին բացատրելու հարցի էությունը»:

Ըստ նոր անհրաժեշտության, դրսում Հայաստանը քարոզելու պարտավորություն է ունենալու նույնիսկ գործուղման գնացած պատգամա-

հարց, ինչպիսին Ղարաբաղն է:

Կարսի պայմանագիրն օրակարգում չէ

Ասուլիսի ժամանակ անդրադարձ եղավ նաեւ արտգործնախարար Վարդան Օսկանյանի այն հայտարարությանը, թե Հայաստանը վերահաստատում է Կարսի պայմանագիրը: Խոսքը հնչել է թուրքական կողմի հայտարարության առնչությամբ, թե իրենք էլ կարող են չճանաչել Կարսի պայմանագիրը: Ընդգծելով, թե արտգործնախարարը Հայաստանի անունից նման բան ասելու իրավունք չուներ, Լեւոն Մկրտչյանը հայտարարեց. «Պայմանագիրը ստորագրվել է միջազգային իրավունքի կոպիտ խախտմամբ, քանի որ նախապայմանավորված է եղել մեկ այլ պայմանագրով: Ռուս-թուրքական բարեկամության Մոսկվայի պայմանագրում հստակ կետ կար, որով Ռուսաստանը պարտավորվում էր, որ Անդրկովկասի հանրապետությունները եւ նման պայմանագրեր կստորագրեն Թուրքիայի հետ:

Այդ պայմանագիրը չէր կարող եւ չի կարող դառնալ տվյալ սուվերեն երկրի կամքն արտահայտող փաստաթուղթ: Այդ խնդիրը որեւէ ձեւով, որեւէ կերպ Հայաստանի արտաքին քա-

Սակայն այդ ցանկությունը միշտ էլ եղել է: Ինչ երաշխիք, որ դա հնարավոր կլինի իրականացնել այսօր: Լեւոն Մկրտչյանը կարծում է, որ օրենքը մտցնելով միջազգային օրենսդրական մեխանիզմների մեջ, այնպես որ խախտումներ անելն անհնար դառնա, հնարավոր է ազատ ընտրություններ անցկացնել:

Ինչ վերաբերում է ավարտական փուլին մոտեցած սահմանադրական բարեփոխումների գործընթացին, ապա առաջնայինը դառնալու է դրա տարբերակների շուրջ հասարակական-քաղաքական քննարկումների լայն դաշտի ստեղծումը:

Դաշնակցական խմբակցության համար այս տարին նշանակալից է լինելու նաեւ Եղեռնի 90-ամյակի առումով:

«Այդ հարցը ոչ միայն անցյալի վերք է, այլեւ անմիջականորեն առնչվում է մեր ազգային անվտանգությանը: Առանց ցեղասպանության խնդրի արծարծման այսօր հայ-թուրքական հարաբերությունները դատապարտված են անհաջողության: Այս խնդիրը հեռանկարային է նաեւ պահանջատիրության իմաստով», համոզված է խմբակցության ղեկավարը:

ԿԱՐԻՆԵ ԴԱՆԻԵԼՅԱՆ

Ընդդիմությունը կոալիցիայի հայտարարությունը որակեց լղոզված, դեկլարատիվ եւ ընդհանուր

1-ին էջից

Կոալիցիայի հայտարարությունը ընդդիմության կողմից միարժեքորեն բացասական հակազդեցության արժանացավ: Մասնավորապես **Ալեքսան Կարապետյանն** ասաց. «Ի տարբերություն մեր կոնկրետ առաջարկների դա շատ ընդհանուր, դեկլարատիվ բնույթի հայտարարություն է: Մենք առաջարկել ենք կոնկրետ սկզբունքներ կապված կառավարման, դատական, տեղական ինքնակառավարման համակարգերի հետ: Մենք ուզում էինք ճշտել կոալիցիայի մոտեցումները գործադիրի, դատական իշխանության, տեղական ինքնակառավարման խնդիրների վերաբերյալ, ինչի մասին առաջարկներ կան ընդդիմության ներկայացրած փաթեթում: Դրանց վերաբերյալ որեւէ խոսք չի եղել»:

«Արդարություն» խմբակցության քարտուղար **Վիկտոր Դալլաքյանը** թեեւ նշեց, որ խմբակցությունն իր պաշտոնական արձագանքը կարտահայտի հատուկ նիստ գումարելուց հետո, այնուամենայնիվ, հընթացս ծանոթանալով փաստաթղթի բովանդակությանը, մի քանի գնահատականներ տվեց: «Արձագանքը լղոզված էր, ընդհանուր ձեւակերպումներով: Մեր հարցադրումները նենգափոխվել են, մեր կոնկրետ առաջարկներին ըստ էության պատասխան չի տրվել:

Եթե մեր առաջարկած սկզբունքներն ընդունելի են, ապա մենք կմասնակցենք սահմանադրական բարեփոխումների ողջ գործընթացին:

Մենք առաջարկում ենք սկզբունքները ընդունելուց հետո գնալ համաձայնությունների ճանապարհով: Իրենք առաջարկում են գործընթացներին մասնակցել՝ հետո:

Եթե այդ սկզբունքները չընդունվեն, եւ մենք քննարկումներին մասնակցենք, մենք ընդամենը դեկորացիայի դեր կկատարենք: Իմ տպավորությունն այն է, որ մեզ քաղաքականորեն մերժեցին»:

Նախօրեին ՀՀ նախագահի մոտ կայացած նիստից առաջ կոալիցիայի անդամ կուսակցություններից եւ ոչ մեկը ընդդիմության առաջարկած սահմանադրական փոփոխությունների վերաբերյալ կարծիք չհայտնեց: Նոր հրապարակված փաստաթղթի մեջ եւս ոչ մի կոնկրետ ակնարկ չկա այդ մասին:

Հայտարարության ոգու ու տառի մասին «Օե»-ի, ըստ էության նաեւ կոալիցիայի գնահատականն արտահայտեց **Մհեր Շահգելդյանը**, որը, բնականաբար, այլ որակ ու բովանդակություն ունի: «Այս հայտարարությունը ընդդիմության հետ համագործակցության ընդհանուր սկզբունքների շուրջ մեր դիրքորոշման փաստումն է: Այստեղ ես խուսափողական ոչինչ չեմ տեսնում, բոլոր կետերը հստակ են, մեր մոտեցման փիլիսոփայությունն են նաեւ արտահայտում: Այսօրվա հանդիպման խնդիրը մենք տեսնում էինք ընդհանուր սկզբունքների ներկայացման մեջ, իսկ կոնկրետ սահմանադրության այս կամ այն հոդվածի ձեւակերպումը արդեն զուտ աշխատանքային գործընթացում համաձայնեցման խնդիր է, որը եւ կարելի է իրականացնել համատեղ աշխատանքի արդյունքում»:

Իսկ Դաշնակցությունը սահմանադրական փոփոխությունների ընդդիմության տարբերակի շուրջ նրա հետ համագործակցելը բացառում է այլ պատճառաբանությամբ: Նա սահմանադրական բարեփոխումները, իսկ հետո սահմանադրական հանրաքվեն իշխանափոխության լծակ դարձնելու հեռահար նպատակ է տեսնում ընդդիմության գործողություններում. «Մեզ համար անընդունելի է, որ սահմանադրության հետ կապված որեւէ հարց սպասարկի մեկ այլ, օրինակ, իշխանափոխության խնդրին... Ցանկացած այդպիսի փորձի մենք հակազդելու ենք:

Ժամանակին, երբ կոալիցիան միասնական աշխատանքի առաջարկ արեց ընդդիմությանը, բարդ քաղաքական իրավիճակ էր երկրում: Հիմա գործընթացները շատ ավելի առաջ են գնացել, սահմանադրության եւ ընտրական օրենսգրքի նախագծերը փորձաքննության փուլեր են անցել, իսկ առաջ համատեղ աշխատելու կարիք կար: Այժմ խոսքը կարող է գնալ միայն գործնական աշխատանքներին միանալու մասին: Բայց նախկին իրավիճակը փորձել վերակենդանացնել ուլտիմատիվ հարցադրումների միջոցով, ուղղակի հնարավոր չէ»:

Ընդդիմությունն, այնուամենայնիվ, հայտարարում է, որ իրենք վերջնագրի լեզվով չեն խոսել, այլ ընդամենը գրավոր հարցադրմանը գրավոր պատասխան են ակնկալել ու մերժվել:

Անկախ ամեն ինչից, ուշագրավ է մեկ այլ հանգամանք: Սահմանադրական բարեփոխումների վերաբերյալ ընդդիմության առաջարկները ձայնակցում են եվրոպական, այսինքն, Վենետիկի հանձնաժողովի եզրահանգումներին, որ գրեթե նույնօրինակ գնահատումներ է անում կառավարման համակարգում գործադիր ու օրենսդիր իշխանության հավասարակշռությունների, քաղաքապետի ընտրովի լինելու վերաբերյալ եւ այլն: Չհանդուրժելով դրանք, կոալիցիան փաստորեն մերժում է նաեւ Վենետիկի հանձնաժողովի ներկայացրած եվրոպական սկզբունքները:

«Անմտություն է «Հայմամուլին» վերագրել սեփական կրպակի հրկիզումը», նշում է ընկերության տնօրենը

«Կրպակի հրկիզմանը նախորդել են սպառնալիքները» հրապարակման մեջ (**«Ազգ»**, 2-ը փետրվարի, 2005 թ.) Երեւանի բժշկական համալսարանի հարեւանությամբ գտնվող կրպակի հրկիզման առնչությամբ ներկայացրել էինք այդ կրպակում աշխատող Սամվել Գասպարյանի տեսակետը կրպակի հրկիզման վերաբերյալ, ըստ որի դա կատարվել էր «Հայմամուլի» ղեկավարության կողմից: Սակայն վերջինիս տնօրեն **Արշալույս Մանուկյանի** հետ մեր զրույցի ընթացքում այլ իրականություն պարզվեց:

Արշալույս Մանուկյանը նախ հայտնեց, որ ինքը որեւէ, այդ թվում Հանրապետական կուսակցության անդամ չի եղել, ինչի մասին նշել էր Սամվել Գասպարյանը: Նշվեց նաեւ, որ Սամվել Գասպարյանը «Հայմամուլում» աշխատել է ոչ թե 30 տարի, այլ 1990 թ. նոյեմբերի 1-ից: Ինչ վերաբերում է իրեն եւ ընդհանրապես «Հայմամուլի» ղեկավարներին հասցեագրված մյուս մեղադրանքներին, ապա տնօրենը նշեց, որ դրանք մտացածին են եւ բացարձակապես չեն համապատասխանում իրականությանը:

Արշալույս Մանուկյանն ընդգծեց եւ համապատասխան փաստաթղթեր ներկայացրեց, որ Սամվել Գասպարյանն աշխատել է «Հայմամուլի» տարբեր տնօրենների օրոք եւ նրանց բոլորի պաշտոնավարման ժամանակ 10 անգամ (սկսած 1996 թ. մինչեւ 2004 թ. օգոստոսը) ենթարկվել է կարգապահական տույժերի չարաշահումներ կատարելու եւ առեւտրի կանոնները խախտելու համար: Այսինքն, վաճառել է «ձախ» ապրանք, այդ թվում՝ գարեջուր եւ սննդամթերք, որը չի թույլատրվում վաճառել «Հայմամուլի» կրպակում: Դա Սամվել Գասպարյանը բացատրել է իր սոցիալական վիճակով: Նա 2004 թ. օգոստոսին ազատվել է աշխատանքից, համաձայն «Աշխատանքային օրենսգրքի» 36-րդ հոդվածի երրորդ եւ 280-րդ հոդվածի երկրորդ կետերի: Սամվել Գասպարյանն այդ որոշումը բողոքարկել է առաջին ատյանի դատարանում, ապա վերաքննիչ դատարանում, բայց երկու դեպքում էլ հայցը մերժվել է: Ներկայումս հայցը գտնվում է վճռաբեկ դատարանում:

Այդ ամբողջ ընթացքում, ինչպես հայտնեց Արշալույս Մանուկյանը, Սամվել Գասպարյանը շարունակել է ապօրինի շահագործել «Հայմամուլի» կրպակը:

Սամվել Գասպարյանի մյուս պնդումն այն էր, որ իրեն համոզել են չսեփականաշնորհել այն կրպակը, որտեղ ինքն աշխատում էր: Արշալույս Մանուկյանն այդ պնդումը տարօրինակ է համարում, քանի որ Սամվել Գասպարյանի մայրն ու եղբայրը իրենց կրպակները սեփականաշնորհել են եւ անհասկանալի է, թե ինչն է խանգարել նրան եւս սեփականաշնորհել իր կրպակը: «Հայմամուլի» տնօրենի համոզմամբ, Սամվել Գասպարյանը իր ցանկությամբ չի սեփականաշնորհել կրպակը: Այլապես այսօր այդքան ատյաններ դիմած մարդը կարող էր դիմել նաեւ այն ժամանակվա պետգույքի կառավարման նախարարին եւ բողոքել, որ իրեն թույլ չեն տալիս կրպակը գնել:

Ինչ վերաբերում է Սամվել Գասպարյանից «Հայմամուլի» աշխատակիցների գումար պահանջելուն, ապա այդ հայտարարությունները քննվել են Էրեբունի-Նուբարաշեն համայնքների դատախազության կողմից եւ պատասխան է ստացվել, որ հանցակազմի բացակայության պատճառով քրեական գործի հարուցումը մերժվում է:

Իսկ կրպակի հրդեհումը «Հայմամուլի» կազմակերպելու վարկածը Արշալույս Մանուկյանն ընդհանրապես անմտություն համարեց, ասելով, որ այդ կրպակը ընկերության սեփականությունն է, եւ ո՞րն է իր սեփականությունը հրկիզելու իմաստը: Եթե դրա նպատակը կրպակավարին վտարելն էր, ապա դա «Հայմամուլը» կկատարի օրինական միջոցներով, որի համար ընկերության ղեկավարությունը սպասում է վճռաբեկ դատարանի վճռին: Բացի այդ, կրպակի հրկիզման փաստի առնչությամբ «Հայմամուլը» դիմել է ոստիկանություն եւ տեղեկացրել, որ ընկերությունը դրա հետեւանքով կրել է մոտ 200 հազար դրամի վնաս եւ եւս 250 հազարի վնաս՝ կրպակը 2004 թ. օգոստոսից մինչեւ 2005 թ. հունվարը «կրպակն ընկերության շահերին չծառայեցնելու պատճառով»:

Ա. Մ.

«ԱԶԳ» ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակութեան ԺԳ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«ԱԶԳ ՕՐԱԹԵՐԹ» ՍՊԸ
Երեւան 375010 Հանրապետութեան 47
Ֆաքս 374 1 562863
e-mail: azg2@arminco.com
www.azg.am
Գլխաւոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ 521635
Խմբագիր
ՊԱՐՈՅՐ ՅԱԿՈԲԵԱՆ / հեռ 529221
Լրագրողների սենեակ / հեռ 581841
Համակարգչ. ծառայութիւն / հեռ 582483
Շուրջօրյա լրահավաք ծառայություն / հեռ 529353
Համակարգչային շարուածք «Ազգ» թերթի
Թերթի նիւթերի ամբողջական թէ մասնակի արտատպումները տպագիր մամուլի միջոցով կամ ռադիոհեռուստատեսութեամբ առանց խմբագրութեան գրաւոր համաձայնութեան խստիւ արգելւում են համաձայն ՀՀ հեղինակային իրաւունքի մասին օրէնքի
Նիւթերը չեն գրախօսւում ու չեն վերադարձւում
"AZG" Daily NEWSPAPER
Editor-in-chief
H.AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

ԱԶԳ

Ընթացիկ

Դատավորները ցանկանում են «ավելի անկախ» լինել

Ավելի անկախ օրենքից եւ հասարակական ու պետական հսկողությունից

Մի քանի օր առաջ սահմանադրական բարեփոխումների փաթեթները Ծաղկաձորում քննարկեցին դատաիրավական համակարգի ներկայացուցիչները՝ դատավորները, դատախազները, ինչպես նաեւ փաստաբանները: Բնական է, որ համակարգային փոփոխություններ իրականացնելուց առաջ հարկ է ծանոթանալ տվյալ ոլորտի աշխատակիցների տեսակետներին: Սա ընդունված ճշմարտություն է, ինչը, սակայն կիրառելի չէ հատկապես դատաիրավական համակարգի աշխատակիցների համար: Կոռուպցիայի մեջ թաղված, զանգվածային դժգոհությունների տեղիք տվող դատաիրավական համակարգի աշխատակիցներն ի վիճակի չեն ներկայացնել այնպիսի առաջարկներ, որոնք նպատակ ունենան արդարադատություն իրագործելու պարտավորություն ունեցող կառույցներն իսկապես այդպիսին դարձնել: Ասվածի ապացույցն Էրեբունի-Նուբարաշեն համայնքի առաջին ատյանի դատավոր Արա Կուքանյանի առաջարկներն էին:

«Դատական իշխանությունը մեր երկրում պետք է կայանա, եւ մեր դատավորները պետք է ավելի անկախ դառնան», հայտարարում է վերոնշյալ անձնավորությունը եւ ներկայացնում այդ կայացման իր դեղատոմսը: Ըստ որի, արդարադատության խորհրդի նախագահը պետք է լինի ոչ թե երկրի, այլ վճռաբեկ դատարանի նախագահը: Առաջ անցնելով նշենք, որ մեր դատավորների ախորժակը բավարարելու համար սա գուցե լավագույն ելքը կլինի, եւ իսկապես նրանց ընկալած «անկախությունը» իրականություն կդառնա:

Բանն այն է, որ դատավորի անկախությունը Հայաստանի դատավորներն ընկալում են ոչ այնպես, ինչպես դա ընդունվում է միջազգային հանրության կողմից: Եթե դատավորի անկախություն ասվածն աշխարհում ընդունվում է որպես օրենքի ոգուն եւ տառին համապատասխան որոշում կայացնելու, օրենքը սեփական հայեցողությամբ մեկնաբանելու հնարավորություն չտալու, կամայական մոտեցումներից եւ զանազան ճնշումներից զերծ մնալու համար անհրաժեշտ պայման, ապա այլ է պարագան, երբ դրա մասին խոսում են մեր դատավորները: Վերջիններս այդ հասկացությունն ընկալում են որպես օրենքից, օրենքի սահմաններում չգործելու համար նախատեսված պատժամիջոցներից, հասարակական եւ պետական հսկողությունից ազատ լինելու անկախություն: Սա է մեր դատավորների գլխավոր նպատակն ու երազանքը:

Կարելի է պատկերացնել, թե ինչ կլինի մեր արդարադատության առանց այն էլ խայտառակ վիճակը, եթե Արա Կուքանյանի առաջարկը հանկարծ իրողություն դառնա, եւ արդարադատության խորհրդի նախագահը դառնա վճռաբեկ դատարանի նախագահը: Դա, նախեւառաջ, նշանակում է, որ մեր դատական համակարգն ազատվում է ժողովրդի կողմից ընտրվող ինստիտուտի (երկրի նախագահի) վերահսկողությունից, որն, ինչպես նշեցինք, հիմա էլ աչքի չի ընկնում արդյունավետությամբ: Իսկ թե ինչ կլինի առանց այդ վերահսկողության, վեր է ամեն երեւակայությունից:

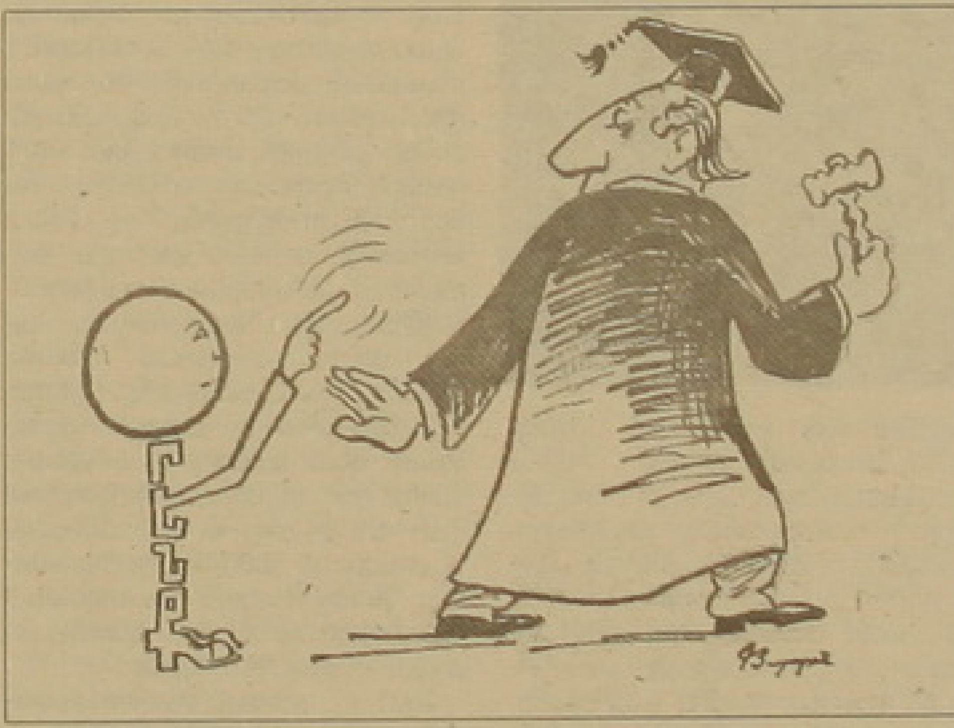

Պատահական չէ, որ վերոնշյալ առաջարկն արել է հենց Արա Կուքանյան դատավորը, որն, օրինակ, կամայականորեն կարող է արգելել մեր թերթի լրագրողին լուսաբանելու իր նախագահությամբ լսվող դատական գործընթացը, որն օրենքի որեւէ խախտում թույլ չէր տվել: Սակայն «անկախ» դատավորի համար դա ոչինչ չի նշանակում: Նա չի ցանկանում, որ տվյալ լրագրողը լուսաբանի տվյալ դատական գործը եւ վերջ: Կամ մեկ այլ երեւույթ, որի ականատես լինելու առիթն ենք ունեցել: Խոսքը բանավոր կարդացած դատավճռի գրավոր տարբերակի մեջ փոփոխություններ կատարելու մասին է, որը գործնականում անհնար է ապացուցել եւ բողոքել «անկախ» դատավորների նման գործելաոճի դեմ: Նման «անկախ» դատավորներից է քաղաքացիական գործերով վերաքննիչ դատարանի դատավոր Վարդան Ավանեսյանը:

Սրանք, իհարկե, եզակի օրինակներ չեն: Մեր «անկախ» դատարանների եւ դատավորների բոլոր կամայականությունների եւ ապօրինությունների մասին գրելու դեպքում բազմաթիվ հատորներ կկազմվեին: Դատավորների «անկախության» այս իրավիճակը սակայն բավարար չէ նրանց լիակատար երջանկության եւ բնակչության լիակատար դժբախտության համար: Այդ պատճառով էլ դատավորներն իրենց «ավելի անկախ» դարձնելու, արդարադատության խորհուրդը դատավորական բոստանի վերածելու առաջարկներ են անում:

ԱՐԱ ՄԱՐՏԻՐՈՍՅԱՆ

ՄԱՅՐ ԱԹՈՌ ՍԲ. ԷՋՄԻԱԾԻՆ

Մայր տաճարում ձեռնադրվեցին երեք նոր քահանաներ

Փետրվարի 3-ին, Սրբոց Վարդանանց տոնին Մայր աթոռ Սուրբ Էջմիածնում Ն.Ս.Օ.Տ.Տ. Գարեգին Բ Ամենայն հայոց կաթողիկոսի հանդիսապետությամբ մատուցվեց Սբ. Պատարագ: Պատարագիչն էր Շիրակի թեմի առաջնորդ Տ. Միքայել եպս. Աջապահյանը: Սուրբ պատարագի ընթացքում Միքայել սրբազանի ձեռամբ քահանայական ձեռնադրություն եւ օծում ստացան երեք սարկավագներ:

Ձեռնադրող սրբազան հայրը օծեց ընծայացուների ճակատները, աջ եւ ձախ ձեռքերի ափերը՝ նոր անուններով կոչելով նրանց. Անդրանիկ սրկ. Պողոսյանը վերակոչվեց Տ. Իսահակ քահանա, Վաչիկ սրկ. Զարգարյանը՝ Տ. Ռուբեն քահանա, իսկ Արմեն սրկ. Առենյանը՝ Տ. Գարեգին քահանա:

Նույն օրը, երեկոյան ժամերգության ժամանակ, Միքայել սրբազանը կատարեց նաեւ վեղարի տվչության արարողությունը: Տեր Իսահակը եւ Տեր Ռուբենը որպես կուսակրոն քահանաներ, ստացան վեղար եւ ընդգրկվեցին Մայր աթոռ Ս. Էջմիածնի միաբանության շարքերում:

Փաստահավաք առաքելությունը Զանգելանի շրջանում

1-ին էջից

25-ամյա Վլադիմիր Գասպարյանը Բաքվի Արմենիքենդ հայաբնակ թաղամասից ընտանիքով հեռացել է 9 տարեկանում: Բաքվից նրանց նստեցրել են ավտոմեքենա, տեղափոխել Ղուբաթլու, ապա Կապան: 1998 թ.-ին, մոտ 10 տարի հանրակացարանում բնակվելուց հետո, ընտանիքով տեղափոխվել են Միջնավան:

«Հինգ երեխա ենք, մեծը ես եմ: Ամբողջ ընտանիքով գնում ենք դաշտ՝ ուրիշների հողամասերում քաղհան անում, պարարտանյութ ցանում: Հնարավորություն ունենանք կհեռանանք այստեղից», ասում է Վլադիմիրը եւ հավելում, որ քաղաքում Բաքվից փախած եւս 5-6 ընտանիքներ կան:

Արմատներով կիրովաբադցի Մամիկոն Յավրումյանին կյանքը ստիպում է մնալ Կովսական քաղաքում, նաեւ հողագործությամբ ու անասնապահությամբ զբաղվել: Մամիկոնը եւ կինը՝ Արփինեն ուսուցիչներ են, ծանոթացել են Կովսականում, ամուսնացել: Նրանց 2-րդ երեխան 1 ամսական է:

«Կյանքը ստիպում է դեռեւս ապրել այստեղ, քանի դեռ Հայաստանում տուն չունենք: Խմելու ջուր չկա, օձերը վխտում են այս տարածքներում, չենք կարողանում երեխաներին ազատ թողնել», ասում է նա:

Վարչականորեն նախկինում Ադրբեջանին պատկանող Զանգելանի շրջանը ձմեռ չունի: Եղանակն այս կողմերում մեղմ է, ձյուն շատ հազվադեպ է լինում: Ղարաբաղյան ուժերի վերահսկողության տակ գտնվող տարածքներից ամենափոքրը հենց Զանգելանն է, որն զբաղեցնում է Ողջի, Ծավ եւ Հակարի գետերի ստորին հոսանքները:

ԵԱՀԿ փաստահավաք առաքելությունը երեկ ամբողջ օրն անցկացրեց այս վայրերում, զրուցեց պատահած մարդկանց հետ, այցելեց տներ: Խմբի անդամները թուղթ ու գրիչը ձեռքներին գրառումներ էին անում, որպեսզի հետագայում ի մի բերեն ու պարզեն՝ ովքեր են այս տարածքների բնակիչները, երբ են եկել, որտեղից: Պաշտոնական Բաքուն պնդում է, որ Հայաստանը եւ Ղարաբաղը իրենց վերահսկողության տակ գտնվող տարածքներում վերաբնակեցման եւ յուրացման քաղաքականություն են վարում: Մինչդեռ Երեւանն ու Ստեփանակերտը նկատում են, որ պետականորեն նման քաղաքականություն չի վարվում, եւ այդ տարածքներում տարերայնորեն բնակություն են հաստատել Ադրբեջանից բռնի տեղահանված հայերը:

Այսօր ԵԱՀԿ փաստահավաք առաքելությունը մոնիտորինգ կանցկացնի Ղուբաթլուի շրջանում:

Ժվանիայի մահը դժբախտ պատահա՞ր էր

1-ին էջից

Ինչ վերաբերում է Վրաստանի վարչապետի մահվան հանգամանքներին, ապա փորձագետը գտնում է, որ շատ բան այս առումով պարզ չէ, սակայն հետեւությունների համար դեռ վաղ է: Գործի դեպքերին վարչապետի մահվան առնչությունը Խուցիշվիլին համարում է հապճեպ ենթադրություն, թեեւ դեպքերի հաջորդումն ու բնույթը կարող են նման եզրակացությունների տեղիք տալ:

Քաղաքական վերլուծաբան Գիա Նոդիայի կարծիքով Վրաստանի քաղաքական դաշտում փոփոխություններ շատ չեն լինի: Միեւնույն ժամանակ, ըստ Նոդիայի, Ժվանիան գլխավոր քաղաքական գործառույթ էր իրականացնում երկրի կառավարման գործում, նա ռազմավարական մտածելակերպով եւ ճկուն գործիչ էր:

Իրավաբան-փորձագետ Դավիթ Ուսուպաշվիլին «Սիվիլ.գե» գործակալության հետ զրույցում նշել է, որ Ժվանիայի մահը Վրաստանի ներքաղաքական կյանքում մեծ փոփոխությունների կբերի: Եվ, քանի որ վարչապետը կառավարության կենտրոնական դեմքն էր, փոփոխություններ կլինեն նաեւ գործադիր իշխանության կազմում:

Ըստ Ուսուպաշվիլու, վարչապետի պաշտոնի ստեղծման հարցում Ժվանիա-Սաակաշվիլի հարաբերության եզակիությունն անհնար է դարձնում այդ պաշտոնում փոխարինող գտնելը: Այս հարցում բոլորը համամիտ են, նշելով, որ Ժվանիային փոխարինել չի լինի: Ով էլ լինի հետագայում այդ պաշտոնում, քաղաքական զարգացումների այս ժամանակահատվածում կլինի շատ ավելի թույլ Զուրաբ Ժվանիայից:

Վրացական լրատվամիջոցների համաձայն, Վրաստանի ներքին գործերի նախարար Վանո Մերաբիշվիլին նշել է, որ, իրենց տվյալներով, Ժվանիան իր ընկերոջ տուն է գնացել կեսգիշերին մոտ: Որոշ ժամանակ Ժվանիան չի պատասխանել իր թիկնապահների հեռախոսազանգերին, այդ պատճառով էլ վերջիններս կոտրել են պատուհանը: Ժվանիայի դիակը գտել են սենյակում, որտեղ սեղան էր դրված եւ հավանաբար նարդի են խաղացել: Իսկ Ռաուլ Յուսուպովի դիակը գտնվել է խոհանոցում:

Ամեն դեպքում, ըստ դատաբժշկական փորձաքննության ազգային բյուրոյի ղեկավար Լեւան Չաչուայի, Զուրաբ Ժվանիայի դիակի վրա բռնության հետքեր չեն հայտնաբերվել: Իսկ մահվան պատճառը գազից թունավորումն է եղել: Կենսաքիմիական հետազոտության նախնական արդյունքները հայտնի կդառնան այսօր, իսկ վերջնական եզրակացությունը կլինի մոտ 10 օրից:

Վրաստանի օրենսդրության համաձայն, վարչապետի մահն ինքնաբերաբար բերում է ողջ կառավարության հրաժարականին: Իսկ մինչ այդ վարչապետի պարտականությունների կատարումը ստանձնել է երկրի նախագահը: Սաակաշվիլին կառավարության անդամներին կոչ է արել շարունակել իրենց պարտականությունների իրականացումը:

Վրաստանի նախագահ Միխայիլ Սաակաշվիլին ասել է նաեւ, որ Ժվանիայի մահն իր համար ծանր հարված է: «Վրաստանը կորցրեց մեծ քաղաքական գործչի, ես կորցրեցի իմ ամենամոտ ընկերոջը, հուսալի խորհրդատուին եւ ամենամեծ համախոհին»:

Վրաստանի խորհրդարանական մեծամասնության ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Շալամբերիձեի կարծիքով՝ վերջերս Գորիում տեղի ունեցած ահաբեկչությունը եւ Ժվանիայի մահը կապակցված են: Խորհրդարանականը վրացական լրատվամիջոցներին կասկած է հայտնել, թե Ռուսաստանից գործող որոշակի ուժերի լուրջ միջամտության հետեւանք են նշված երկու ողբերգությունները:

ՌԴ ԱԳ նախարար Սերգեյ Լավրովը «Նովոստի» գործակալությանը հայտնել է, որ նման հայտարարությունները թողնում է ասողների խղճին: Լավրովը նշել է, որ Ռուսաստանը պատրաստ է Վրաստանի հետ նորմալ հարաբերություններ հաստատելու անկախ այն բանից, թե ով է իշխանության գլուխ կանգնած:

Վրաց-աբխազական հակամարտության գոտում իրավիճակը չի սրվի կապված Վրաստանի վարչապետ Զուրաբ Ժվանիայի մահվան հետ: Նման հայտարարություն է արել երեկ Աբխազիայի առաջնորդ Սերգեյ Բաղապշը: Հարավային Օսիայի հատուկ գործերով նախարար Բորիս Չոչիեւի խոսքերով, Զուրաբ Ժվանիան խաղաղության կուսակցության ներկայացուցիչ էր:

Ցավակցություն է հայտնել նաեւ Վրաստանի նախկին նախագահ Էդուարդ Շեւարդնաձեն: «Վրաստանը կորցրեց մեծ պետական գործչի, իսկ ես՝ մեծ ընկերոջ եւ տաղանդավոր աշակերտի»:

Ի դեպ, այս իրադարձության հետ կապված ՀՀ ԱԳ նախարար Վարդան Օսկանյանը հետաձգել է հինգշաբթի օրը ծրագրված իր այցը Վրաստան:

Հարցականները շատ են: Նախ, ինչպե՞ս կարող էր երկրի վարչապետը որոշ ժամանակ գտնվել մի վայրում, ուր անգամ մուտք չեն գործել նրա թիկնապահները: Ամեն դեպքում, ամենատարրական միջոցառումների ձեռնարկման դեպքում ստուգվում են հնարավոր բոլոր սարքավորումները:

Իհարկե, նման դեպքեր վերջերս բավականին հաճախ են պատահում, բայց երբ նման իրավիճակում մահանում է երկրի վարչապետը, թերեւս կասկածները բնավ էլ ավելորդ չեն: Հատկապես երբ ի սկզբանե հայտարարվում է, թե Ժվանիան մահացել է դժբախտ պատահարից:

Զուրաբ Ժվանիան 41 տարեկան էր, ուներ 3 երեխա:

«ԱԶԳԻ» ՀՅՈՒՐ

Ուր կգնաս՝ մի մոռացիր, որ հայ ես

Սփյուռքի գոյության տասնամյակներում, արդեն մոտ 90 տարի, ազգապահպանման դժվար խնդիրն իրականացնում են հայկական կուսակցությունները, եկեղեցական, դպրոցական մշակութային միություններն ու հաստատությունները՝ ամեն մեկն իր ուժերի ներածին չափով: Երբեմն աներեւակայելի ճիգեր են պահանջվում հայ ոգին, հայի ինքնագիտակցությունն ու ազգային արժեքներն ամենակուլ ներթափանցումներից զերծ պահելու համար: Այս դժվար պայքարում միշտ էլ գտնվում են անհատներ, որոնց ոչ միայն սեփական ընտանիքի հոգսերը հոգալու եւ իրենց զավակներին կյանքում իրենց հաստատուն տեղը գտնելու ձգտումն է առաջնորդում, այլեւ ազգի ճակատագիրը: Ու այդպիսի ամեն մի անհատի հետ հանդիպելիս հպարտ լինելու զգացողությունն ես ունենում: Ամեն ինչի՝ փառքի, հարստության, ճանաչման, հարգանքի կարող ենք ձգտել ու արժանանալ, սակայն մենք՝ հայերս, ի վերջո անբավարարության զգացում ենք ունենում, եթե գոնե մի օր հայի մեր ինքնությունը զոհել ենք մի կտոր հաց ձեռք բերելու խնդրին:

Մեր մեծագույն գրողներից մեկը՝ Շահան Շահնուրն իր «Նահանջը առանց երգի» ողբերգական շունչ ունեցող վեպում հայի ուծացման տագնապն էր հնչեցնում դեռեւս 20-րդ դարի առաջին կեսին: Դժբախտաբար, այսօր էլ այդ տագնապը կա, որովհետեւ պետություն ունենալու պարագայում էլ դեպի օտար երկրներ տանող մեր գաղթի ճանապարհները չեն փակվել: Բազմաքանակ հայություն ունեցող մի շարք երկրներ՝ Ռուսաստան, ԱՄՆ, Ֆրանսիա, եվրոպական մի շարք երկրներ այսօր էլ ընդունում են հայերին: Ի դեպ, հաճախ ընդունում են սիրով: Բնական է: Տասնամյակներ շարունակ այդ երկրները համաշխարհային պատմության մեջ իրենց էջերը գրում են նաեւ հայի ձեռքով, երբեմն «մոռանալով» նշել գոնե ռուսահայ, ամերիկահայ, ֆրանսահայ, կանադահայ... Ուիլյամ Սարոյան, Վահան Տերյան, Արշիլ Գորկի, Շառլ Ազնավուր, Անրի Վեռնոյ, Արամ Խաչատրյան... Թվարկե՞մ... Բազմաթիվ են նրանք: Ու, ահա, այս իրականության մեջ ականջիս մեջ միշտ հնչում է մեծն Սարոյանի խոսքերը. «Ուր որ կերթաս՝ պոռա, որ հայ ես...»: Այս «պոռալու», մեր ազգային ինքնությունը պահպանելու եւ աշխարհին հպարտ նայելու խնդիրն ենք մենք միշտ ունեցել...

...Այս մասին էի խոսում իմ նոր բարեկամի՝ Փանիկ Քեչիչյանի հետ, որն «Ազգի» խմբագրատուն այցելեց օրերս: Եկել էր Միացյալ Նահանգներից:

Իրեն՝ Փանիկին որոշ բան զարմացրել էր: Երբ եկել է տեղի՝ Երեւանի հայերից մի քանիսը նախ եւ առաջ հետաքրքրվել էին, թե ինչու է եկել,- ինչ նպատակով: «Ջանըմ, ոչ մի հատուկ, կոնկրետ նպատակով չեմ եկել,- առաջին մեկ-երկու օրը փորձել էր բացատրել ծանոթ-անծանոթին, - կուսակցական հանձնարարություն չունեմ, այստեղ բիզնես հիմնելու նպատակ չունեմ...»: Զգացել էր, որ այնքան էլ չեն հավատում: Ինքը՝ Փանիկը, Ռամկավար ազատական կուսակցության կենտրոնական վարչության անդամը, իրավ, ոչ մի այլ նպատակ չուներ, բացի իր երկիրը՝ Հայաստանի Հանրապետությունը տեսնելուց, նրա համն առնելուց: 21-րդ դարում սա գուցե բանաստեղծական է հնչում, սակայն այդպես է: Հայ մարդը, Բեյրութում ծնված, Ամերիկայում ապրող հայ մարդն իսկապես եկել է «հայրենիքի համն առնելու»: Խենթ ու խելառ բանաստեղծի վա՞րք է: Չէ, ինչո՞ւ: Եթե այդպես որակենք, ապա մի ողջ ազգի՝ հայությանը պիտի խենթ ու խելառ բանաստեղծ կոչենք, բանաստեղծ, որի ներսում տան, ընտանիքի, ամենօրյա պարտք ու պահանջի, հոգսի հետ, հոգու խորքում հայ լինելու հպարտ գիտակցությունը կա:

Երիտասարդ տարիքում (թեեւ Փանիկը հիմա էլ երիտասարդ է) Բեյրութից Միացյալ Նահանգներ փոխադրվելիս, կապված է եղել ազգանպաստ գործունեությանը՝ մաս կազմելով Ռամկավար ազատական կուսակցությանը: (Նրա հայրը՝ Զոհրապ Քեչիչյանը, լիբանանյան քաղաքացիական պատերազմի ժամանակ եղել է ՌԱԿ զինված ջոկատների հրամանատարը: Զոհվել է զենքի հերթական խմբաքանակը փոխադրելիս): Եվ Լոս Անջելեսում նա արդեն դառնում է ՌԱԿ կենտրոնական վարչության անդամ, գործունեություն է ծավալում ոչ միայն կուսակցության, այլեւ Թեքեյան միության ամենատարբեր ոլորտներում: Միջնակարգ կրթությունը ստացել է Բեյրութում, ապա նաեւ ավարտել է Լոս Անջելեսի համալսարանը: Մասնագիտությամբ ինժեներ-մեխանիկ է, բայց այդ ո՞ր հայն է, որ սփյուռքում մասնագիտական աշխատանքից զատ ազգանպաստ գործունեություն չունի: Ոմանք, ինչպես Փանիկ Քեչիչյանը, այս գործունեությունն անչափ կարեւորում են: 1978-ից այսպես է գործում Փանիկը:

Միացյալ Նահանգների արեւմտյան շրջանակի մեջ ՌԱԿ 9 ակումբ գոյություն ունի՝ Լոս Անջելեսում, Սան Ֆրանցիսկոյում, Ֆրեզնոյում, Գլենդեյլում, Փասադենայում, Վելիում, նաեւ Կանադայի Վանկուվեր քաղաքներում: Այս ակումբների, ինչպես նաեւ Ռամկավար ազատական կուսակցության հիմնական գործունեությունը Հայ դատի հետապնդումն է: Այս գերխնդիրը միշտ էլ եղել է ու կա: Սակայն ժամանակի ընթացքում, հասկանալի է, փոխվել են մոտեցման ձեւերը: Եթե տասնամյակներ շարունակ Հայ դատի խնդիրը սոսկ ներկայացման ձեւով էր ընթանում, այսինքն՝ պատմական փաստերի եւ իրողությունների սոսկ ներկայացումն էր օտար ազգերին եւ երկրներին, ապա այժմ ավելի ճկուն լոբբիստական քաղաքականություն է վարվում: Անցյալի մեր պատմությունից, Հայ դատի պայքարի պատմությունից ոչինչ չջնջելով եւ արվածը չժխտելով, այժմ շատ ավելի է կարեւորվում քաղաքական գործիչների եւ իշխանավորների հետ աշխատանք տանելը: Բնավ դժվար չէ հասկանալ, որ ԱՄՆ-ն այսօր աշխարհի միակ գերտերությունն է եւ իր կամքն է թելադրում աշխարհում: Հայ դատի պարագայում այս իրողությունն ըմբռնելն անչափ կարեւոր է, կարծում է Փանիկ Քեչիչյանը: «Պիտի ընդունենք այն իրողությունը, որ ԱՄՆ-ի քաղաքացի դարձած չինացին, ճապոնացին, ֆիլիպինցին կամ իռլանդացին կարող է նաեւ չիմանալ Հայոց ցեղասպանության մասին: Նրանց պետք է բացատրել: Այլեւայլ ժամանակներում բացատրության տարբեր ձեւեր են եղել: Այսօր առաջնային դեր են կատարում քաղաքական գործիչները եւ իշխանական կառույցները: Հենց նրանց հետ տարվող բացատրական աշխատանքի ճանապարհով ենք մենք գնում», ասում է Փանիկ Քեչիչյանը:

2005 թ. կարեւոր ժամանակաշրջան է Հայոց ցեղասպանության պատմության համար: Կոտորածի 90-ամյակն էլ պետք է եւս մեկ առիթ լինի մարդկության մեծագույն ողբերգություններից մեկը աշխարհին ներկայացնելու համար:

Այսօր, իհարկե, Հայաստան-սփյուռք կապն անհամեմատ հզորացել է, որն, ի վերջո, նպաստում է ինչպես Հայ դատի, այնպես էլ ազգապահպանման խնդրի ավելի արդյունավետ լուծմանը: Սակայն, Փանիկ Քեչիչյանի համոզմամբ, առավել արդյունավետ կլիներ սփյուռքահայության, ի մասնավորի՝ ՌԱԿ-ի գործունեության համար, եթե «Հայաստանի կողմից դեպի սփյուռք պետական տեղեկատվությունը մի քիչ ավելի արագ եւ առավել ճիշտ լիներ, այնտեղ ժողովուրդն ավելի իրազեկ դառնար: Իսկ դա անչափ կարեւոր է»:

Տարիների ընթացքում փոխվել է սփյուռքահայ գաղութի որակը: Փանիկ Քեչիչյանը նկարագրում է, որպես մասնավոր օրինակ, Գլենդեյլի վիճակը: «Այստեղ պարտեզներում եւ զբոսայգիներում շատ կհանդիպես խումբ-խումբ նստած հայերի, որ հայերեն ու հայի, Հայաստանի մասին են զրուցում: Հայերենն ինքնաբերաբար փոխանցվում է իրենց զավակներին»: Ու այսօր ինտեգրման դժվարությունները աստիճանաբար մեղմացել են, թեեւ Հայաստանից արտագաղթածները մեծ ճիգեր չեն անում լուծվելու համար: Նրանք մտածում են այսպես. «Մեկ-երկու տարի կաշխատեմ (թեեւ այդ մեկ-երկու տարին կարող է նաեւ տասը-տասնհինգ դառնալ) ու տուն կվերադառնամ»:

Գլենդեյլում հայապահպանման համար կարեւոր օջախ են հայոց դպրոցները, որոնցից Փանիկ Քեչիչյանն անդրադառնում է առանձնապես ԹՄՄ Արշակ Տիգրանյան եւ ՀԲԸՄ Դեմիրճյան վարժարաններին, որտեղ մոտ 1700 աշակերտ կա: Մեծ գործ են անում տեղի մտավորականները, որոնցից Քեչիչյանը թվարկեց հատկապես Սարգիս Վահագնին (նրա «Արշիլ Գորկի» գրքի մասին «Ազգն» արդեն գրել է), Ստեփան Ալաջաջյանին, Վաչե Սեմերջյանին, երիտասարդներին...

...Երկու հայ Երեւանում հանդիպել ու խոսում էինք հայի մասին: Երկուսիս մտահոգությունն էլ նույնն է՝ ազգապահպանությունը: Չգիտեմ, ինչքանով կարողացանք այս պահպանության համար որեւէ գործ անել, բայց որ գործի մեջ ենք՝ հաստատ է:

ՄԱՐԳԱՑ ԳԱԼՈՅԱՆ

Հայկական ճարտարապետությունն ուսումնասիրվում է ներսում, յուրացվում ու ոչնչացվում՝ դրսում

«Մենք ուսումնասիրում ենք Հայաստանից դուրս գտնվող հայկական պատմական հուշարձանները, որովհետեւ մեր երկրում դրանք լավ թե վատ պահպանվում են, ենթակա չեն ոչնչացման, ինչը չի կարելի ասել սահմանից դուրս գտնվող հայկական հուշարձանների մասին: Մեր սկզբունքն է՝ տարածաշրջան առ տարածաշրջան անդրադառնալ պատմական Հայաստանի ողջ տարածքի բնակավայրերին, անկախ դրանց հայաբնակ լինել-չլինելուց:

Այս իմաստով Ջավախքը լրիվ բարձիթողի վիճակում է, որովհետեւ Վրաստանում պատմական հուշարձաններ վերականգնելը նշանակում է վեմը քանդել, մկրտարանը ոչնչացնել, հայերեն արձանագրությունները վերացնել: Վրաստանի թե՛ նախկին, թե՛ ներկայիս ղեկավարների եւ հոգեւոր առաջնորդների օրոք մեր սրբությունները պահպանելու համար ոչինչ չի արվել: Մի քանի տարի հետո Վրաստանի ողջ տարածքից հայի հետքը ջնջված կլինի: Ջավախքի հայ համայնքն ազգային իմաստով աղճատված նկարագիր ունի, իսկ Հայաստանի իշխանություններն այդ վիճակը չունենալու համար ոչինչ չեն անում», ասում է հայկական ճարտարապետությունն ուսումնասիրող կազմակերպության անդամ **Սամվել Կարապետյանը**:

Ջավախքի պատմամշակութային հուշարձանների մասին խոսելիս նա անդրադարձավ 2000 թվականին Վրաստանում լույս տեսած «Ջավախեթի» գիրք-ուղեցույցին, որը երկրի հուշարձաններին նվիրված շարքի առաջին հատորն է: Գրքի հրատարակությունը հովանավորել է «Բաց հասարակության ինստիտուտի» թբիլիսյան մասնաճյուղը: Գիտական այդ աշխատության մեջ ներառված են ներկայիս Նինոծմինդայի, Ախալքալաքի, Ասպինձայի շրջանների պատմական հուշարձանները: Հարյուրավոր լուսանկարների մեջ տեղ է գտել միայն մեկ խաչքար, Ջավախքի բազմահազար հայկական հուշարձաններից ընդամենը մեկը, այն էլ՝ «Խաչքար կարտոֆիլի բոստանի մեջ» մակագրությամբ, ոչ մի հիշատակում վարպետի կամ ժամանակաշրջանի մասին: Մինչդեռ վրացական հուշարձանները ներկայացված են բոլորովին այլ՝ զուտ գիտական մոտեցմամբ:

Եկեղեցաձեւ տապանաքար Սբ. Մեծն Ներսես եկեղեցու բակում, XIX դ:

Արդեն 5 տարի տպագրության է պատրաստ Սամվել Կարապետյանի «Ջավախքի պատմամշակութային հուշարձանները» գիրքը: Հովանավոր գտնելու համար ինչ դռներ ասես չեն բախել՝ «Ջավախք» հայրենակցական միություն, «Հզոր հայրենիք» եւ այլն, սակայն չի հաջողվել հովանավոր գտնել: Իսկ Ազգային ժողովի արտաքին հարաբերությունների հանձնաժողովի նախկին նախագահ Հովհաննես Հովհաննիսյանը շապիկի Ջ տառը տեսնելիս միանգամից անցել է ռուսերենի եւ ասել. «Բուդեմ վայեա՞ծ, չտո լի»: «Մեզանում չկա այն գիտակցությունը, որ այսօրվա քաղաքական պատերազմում հայկական պատմական հուշարձանների մասին գրքերը գանձեր են, դրանք են իսկական զենքերը: Գրքում Ջավախքը մանրամասն ներկայացված է պատմական Հայաստանի քարտեզի եւ այսօրվա վարչական սահմանների մեջ, ընդգրկված են բոլոր հուշարձանները, խաչքարերը, նաեւ հունադավան հայերի ստեղծածները: Մեկ առ մեկ զետեղված են հայերեն, վրացերեն, նույնիսկ թուրքերեն վիմագրությունները: Այդպիսի մանրամասնությամբ Հայաստանի գյուղերից ոչ մեկի պատմությունը գրված չէ», հավելում է նա:

Գրքի հիմնական նյութը հեղինակը հավաքել է 1990-91 թվականներին, իսկ հետագա տարիներին հարստացրել Ջավախքի 100 գյուղերի մասին լրացումներով: Ջավախահայերին ամեն անգամ զարմացրել է, որ հայաստանցի մասնագետը զբաղվում է տեղի հուշարձաններով: Նրանց ամենամեծ խնդրանքը եղել է հուշարձանների մասին ճշմարտությունն իմանալը. եթե դրանք վրացական են, չասել, թե հայկական են: «Ջավախքցիները առ այսօր չգիտեն՝ ո՞ր եկեղեցին է հայկական, ո՞րը վրացական: Ամեն մի արցախցի կարծես շարժվող կաղնի լինի, նրանցից ամեն մեկը չգիտես ինչքան արժեքներ ունի: Ջավախքի հայերին դա պակասում է: Նրանք չգիտեն, որ Ջավախքի վրացերեն վիմագրերում հանդիպող Վարդան, Գայանե, Սահակ, Սարգիս եւ մյուս անունները Վրաստանի խորքերում հազվադեպ են կամ բացառված: Պարզապես հայերը վիմագրերը գրել են երկրի պետական լեզվով՝ վրացերեն», պատմում է նա:

Դեռեւս անհայտ է, Ջավախքի պատմական հուշարձանների մասին նրա գիրքը կհրատարակվի՞ այս տարի, մանավանդ որ հայկական ճարտարապետությունն ուսումնասիրող կազմակերպությունը ներկա պահին տպագրական պարտքերի մեջ է, նախորդ գրքերի («Հյուսիսային Արցախ», «Հայերը Կախեթում», «Կովկասյան թանգարանի հայկական հավաքածուն») հրատարակման ծախսերը մասամբ է փակել: Տպագրության են պատրաստ եւս 6 գրքեր՝ «Նախիջեւան», «Հայկական եկեղեցիները Վրաստանում», «Արցախի մանրատեղանունները» եւ այլն: Ավելի քան 50 աշխատություն պատրաստ կլինի մի քանի ամսից, մեծագույն դժվարությունը դրանց տպագրության համար հովանավորներ գտնելն է:

ՌՈՒԶԱՆ ՊՈՂՈՍՅԱՆ

ԱԶԳ Միջազգային

Ամերիկա-հրեական խմբակցությունը գործում է ի նպաստ Թուրքիայի ԵՄ անդամակցության

Վերջին տարիներին Իսրայելի կառավարությունն ու ամերիկա-հրեական մի շարք խմբակցություններ աջակցում են Թուրքիային տարբեր հարցերում, երբեմն նաեւ ի վնաս հայկական շահերի:

Հայոց ցեղասպանությունը ժխտելում, Մ. Նահանգների Կոնգրեսում ցեղասպանության դեմ խափանարարական աշխատանքներ տանելում, Ադրբեջանին նեցուկ կանգնելում զուգընթաց այս հրեական խմբակցություններն այժմ էլ հայերի դեմ իրենց անհամաձայնություններին նոր միջոց են ավելացրել: Անցյալ դեկտեմբերին պատրաստած իր զեկուցման մեջ Ամերիկա-հրեական կոմիտեի (ԱՀԿ) գործադիր տնօրեն Դեյվիդ Հարիսը նշում էր, որ Թուրքիայի հետ բանակցություններ սկսելու Եվրոմիության որոշումը «իրապես կարեւոր նշանակություն ունեցող» քայլ է: Նա ավելացրել էր, որ Թուրքիան այդ հարցում իր հույսը դնում է ԱՀԿ-ի եւ մի շարք այլ ամերիկա-հրեական կազմակերպությունների վրա:

Այս խանդավառ եւ կույր աջակցությունը Թուրքիային հակասում է հայերիս շահերին, քանի որ փորձում ենք այդ անդամակցության դիմաց առնվազն հասնել նրա կողմից ցեղասպանության ճանաչմանն ու սահմանային շրջափակման վերացմանը:

Զեկույցի հետեւյալ հատվածում Հարիսը պարզ ու հստակ ամրագրում է Իսրայելի, ԱՀԿ-ի եւ Թուրքիայի միջեւ գոյություն ունեցող սերտ համագործակցությունը:

«Բրյուսելից ստացված անցյալ շաբաթվա լուրը ոգեւորությամբ է ընդունվում Թուրքիայի հրեական համայնքում, որի հետ ԱՀԿ-ն սերտորեն կապված է: Հրեական համայնքը վաղուց էր հանգել այն տեսակետին, որ արեւմտյան կառույցների հետ Թուրքիայի առնչվելը ազգային անվտանգության, կայունության եւ բարգավաճման լավագույն երաշխիքն է: Իսրայելում էլ այդ լուրը լավ ընդունվի: Իսրայելը հրապարակայնորեն հայտարարել է, որ կաջակցի Թուրքիայի ԵՄ անդամակցությանը:

ԱՀԿ-ի անդամների վերջերս Թուրքիա կատարած այցելության ժամանակ Եվրոմիությունը քննարկման համար առաջին (նաեւ 2-րդ եւ 3-րդ) հարցն էր կառավարության պաշտոնյաների, այդ թվում՝ վարչապետի եւ արտգործնախարարի օրակարգում:

Թուրքիայի առաջնորդները ԱՀԿ-ին դիտում են որպես կարեւոր գործոն քաղաքական դաշտում: Նրանք մեզ կայուն եւ հուսալի են համարում ոչ միայն թուրք-ամերիկյան հարաբերությունների զարգացման համար, այլեւ շնորհիվ Եվրոպայում ունեցած մեր լայն կապերի, նաեւ Ֆրանսիայի, Գերմանիայի, հույն եւ այլ եվրոպացի ղեկավարների հետ իրենց հարաբերությունների համար: Ունենալով լավ կազմակերպված սփյուռք, նրանք ամերիկացի հրեաներին են ապավինում այդ գործում:

Իսրայելն այսօր Թուրքիայի հետ հարաբերությունները համարում է կենսականորեն կարեւոր եւ փոխադարձ շահավետ:

Եվ վերջապես, Թուրքիայի հրեական համայնքը, հակառակ արտագաղթի հետեւանքով նոսրացած լինելուն, վայելում է բարգավաճ կյանք: Հակասեմականություն կա երկրում, բայց չի դիտվում որպես սպառնալիք»:

Իրենց դիրքորոշմամբ Իսրայելի կառավարությունն ու ամերիկա-հրեական որոշ խմբավորումներ խորապես վիրավորել են բոլոր հայերին: Այդուհանդերձ, հրեաներն ու հայերը պարտավոր են ուշադիր լինել հետեւյալ առանցքային հարցերում:

Հայերը չպետք է մոռանան, որ շատ կան հայտնի ամերիկա-հրեական կազմակերպություններ նաեւ անհատ բարձրաստիճան հրեաներ քաղաքական ու գիտական ասպարեզներում, որոնք պաշտպանում են հայերին վերոնշյալ հարցերում: Իրենց վրդովմունքի պահերին հայերը չպետք է մոռանան նրանց: Օրինակ, երբ վատ դաստիարակված եշիվա ուսանողները Երուսաղեմում անարգեն հայ կղերականին, հայերը չպետք է բոլոր հրեաներին մեղադրեն հակահայկականության մեջ: Իսրայելցի պաշտոնական անձնավորություններ եւ ռաբբիներ, ինչպես նաեւ ամերիկա-հրեական մի շարք կազմակերպություններ քննադատեցին այդ կոպիտ վերաբերմունքը: Ավելին՝ առաքինի շատ հրեաներ չեն տատանվել քննադատելու Իսրայելի կառավարությանը Հայոց ցեղասպանությունը ժխտելու համար:

Մյուս կողմից, իսրայելցիներն ու Ամերիկայում ապրող հրեաները չպետք է բոլոր հայերին մեղադրեն հակահրեականության մեջ մի քանի անհատների անպատասխանատու հայտարարությունների պատճառով: Քաղաքական տարաձայնությունները պետք է լուծվեն ոչ թե վիրավորական արտահայտություններ փոխանակելով, այլ երկխոսության միջոցով:

ՀԱՐՈՒԹ ՍԱՍՈՒՆՅԱՆ
«Կալիֆոռնիա կուրիեր»

«Ցնցող քայլ ցեղասպանության հայկական պնդումների դեմ»

Այս առաջարկով «Հյուրիեթի» փետրվարի 3-ի համարում հանդես է եկել Թուրքական պատմական ընկերության նախագահ, դոկտոր, պրոֆեսոր Յուսուֆ Հալաչօղլուն: Նա միաժամանակ թուրքական իշխանություններից պահանջել է Հայոց ցեղասպանության պնդումների առնչությամբ դիմել ՄԱԿ-ի միջնորդությանը:

Հալաչօղլուն վերհիշելով ցեղասպանության ճանաչումը Ֆրանսիայի գլխավորությամբ բազմաթիվ երկրներում, ասել է. «Ստեղծված իրավիճակում Թուրքիան պետք է ցնցող քայլ կատարի: Մենք արտգործնախարարությանը առաջարկ ենք արել: Պետք է բանակցությունների սեղանի շուրջ հրավիրել այն պետությանը, որն արտահայտվում է ցեղասպանության մասին եւ առաջարկել նրան. «Ապացուցե՛ք, որ ընդունենք»: Այսպիսի հակաքայլի դեպքում Թուրքիան հաջողությամբ հետ կմղի հանիրավի հարձակումները, ոչ մի պետություն չի համարձակվի նրա հետ բանակցությունների սեղանի շուրջ նստել, եւ այդ հակաքայլն աշխարհում լուրջ տպավորություն կգործի»:

Հ. Զ.

Բուշի ամենամյա ուղերձում Իրաքից դուրս գալու ժամկետներ չնշվեցին

ԱՄՆ նախագահ Ջորջ Բուշը Կոնգրեսում հանդես է եկել ազգին ուղղված ամենամյա ուղերձով, որը հեռարձակվել է երկրի բոլոր հեռուստաալիքներով եւ ռադիոկայաններով:

Իր ելույթում Բուշը խոսել է նախագահական երկրորդ ժամկետի ընթացքում իրականացվելիք գլխավոր խնդիրների մասին: Ներքին քաղաքականության ասպարեզում նախատեսվում է բարեփոխել սոցիալական ապահովման համակարգը եւ ուժեղացնել բյուջեի ծախսերի վերահսկողությունը: Նախագահը խոստացել է ջանք չխնայել մինչեւ 2009 թ. դաշնային բյուջեի պակասորդը կիսով չափ կրճատելու համար:

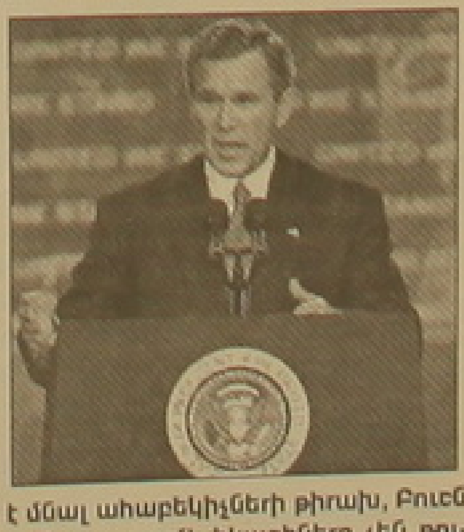

Արտաքին քաղաքականության ասպարեզում ԱՄՆ-ը «մտադիր չէ ուրիշներին պարտադրել իր պետական կառուցվածքը, բայց կաջակցի հանուն ազատության եւ անկախության պայքարող ժողովուրդներին»: Որպես ազատության պայքարի հաջող օրինակներ Բուշը նշել է «Պաղեստինյան իշխանության քաղաքական գծի փոփոխումը եւ ժողովրդավարության հաղթանակն Ուկրաինայում»:

Ընդգծելով, որ ԱՄՆ-ը շարունակում է մնալ ահաբեկիչների թիրախ, Բուշն ասել է, որ ամերիկացիները չեն թուլացնելու ճնշումն ահաբեկչությանն օժանդակող եւ զանգվածային բնաջնջման զենք մշակող երկրների վրա, որոնց շարքում են Սիրիան, Իրանը եւ ԿԺԴՀ-ն:

Բուշի խոսքերով, Սիրիան իր տարածքը եւ Լիբանանի մի մասը տրամադրում է մերձավորարեւելյան հաշտության հաստատման հակառակորդներին, իսկ Իրանը «մնում է աշխարհում ահաբեկչության գլխավոր հովանավորը, ձգտում է տիրանալ միջուկային զենքի եւ ազատությունից զրկում է սեփական ժողովրդին»: ԿԺԴՀ-ն շարունակում է մնալ միջուկային վտանգի աղբյուր:

Նախագահը նշել է, որ առաջիկա 4 տարում ԱՄՆ-ը կշարունակի «միջազգային կոալիցիաներ ստեղծել համայն մարդկությանն սպառնացող վտանգների դեմ պայքարելու համար»: Խոսքն առաջին հերթին միջազգային ահաբեկչության եւ զանգվածային բնաջնջման զենքի տարածման մասին է:

Ելույթում հատուկ ուշադրություն դարձնելով Իրաքին եւ Մերձավոր Արեւելքին, Բուշն ասել է, որ հունվարի 30-ի ընտրություններում իրաքցիներն «աշխարհին ցուցադրեցին իրենց ազատասիրությունը»: Նրա խոսքերով, առաջիկայում ամերիկացիներն ուշադրությունը բեւեռելու են Իրաքի անվտանգության ծառայությունների պատրաստման վրա:

Ինչ վերաբերում է Իրաքից ամերիկյան զորքերի դուրսբերման ժամկետներին, Բուշը հայտարարել է. «Մենք Իրաքից զորքերի դուրսբերման հստակ ժամանակացույց չենք կազմում, որպեսզի ահաբեկիչներին թույլ չտանք ոգեւորվել»:

ԻՐԱՔ

Քրդական պետության ստեղծումը պայմանավորված է ԱՄՆ-ի դիրքորոշմամբ

Ստեղծման առումով կարեւոր է նաեւ Իրաքի վերակառուցման ամերիկյան ծրագրերի բնույթը

Հունվարի 30-ին Իրաքում խորհրդարանական ընտրություններն էին: Քվեարկության նախնական արդյունքները պետք է հրապարակվեն փետրվարի 10-ին: Այսինքն՝ արդյունքների մասին դեռեւս վաղ է խոսելը: Բայց եւ այնպես հայտնի է, որ ընտրություններին մասնակցել է ընտրողների ավելի քան 60 տոկոսը, մասնակցողների ճնշող մեծամասնությունը շիա արաբներն ու քրդերն են, իսկ սուննի արաբները, որոնք երկրում բնակչության 20 տոկոսն են կազմում, մեծապես հրաժարվել են մասնակցությունից:

Այս ընտրություններն Իրաքում ենթադրում են 275 տեղանոց ժամանակավոր Ազգային ժողովի կազմավորումը, որը պատգամավորների շարքից պետք է ընտրի երկրի նախագահին եւ երկու փոխնախագահներին, վերջիններս էլ իրենց հերթին ընտրելու են վարչապետին: Նորընտիր Ազգային ժողովի գլխավոր առաջադրանքը մինչեւ առաջիկա օգոստոսի 15-ը սահմանադրության նախագծի պատրաստումն է, որը հոկտեմբերի 15-ին կդրվի հանրաքվեի:

Սահմանադրության հաստատման դեպքում դեկտեմբերի 15-ին Իրաքում կանցկացվեն խորհրդարանական նոր ընտրություններ, որոնց արդյունքում կձեւավորվեն երկրի օրենսդիր եւ գործադիր իշխանությունները, որոնք արդեն լիարժեք սահմանադրական հիմքեր կունենան:

Այլ կերպ, ընտրությունները կարեւոր են առաջիկա սահմանադրության, իսկ սահմանադրությունը՝ Իրաքի քաղաքական ճակատագրի առումով: Սա նշանակում է, որ եթե նոր սահմանադրությունն Իրաքի համար նախատեսի դաշնային համակարգ, ապա երկիրը կկանգնի մասնատման սպառնալիքի առջեւ:

Համենայն դեպս, Հյուսիսային Իրաքի քրդաբնակ չորս քաղաքներում հունվարի 30-ին խորհրդարանական ընտրությունների հետ անցկացվել էր նաեւ հանրաքվե, որի մասնակիցները 99,5 տոկոսով անկախություն էին պահանջել: Պահանջի առումով ուշագրավ է Քրդստանի դեմոկրատական կուսակցության նախագահ Մասուդ Բարզանիի հայտարարությունը: Ընտրությունների օրը, թուրքական «Յենի շաֆաք» թերթի հունվարի 31-ի համարի սյունակներով, Սալահադդին քաղաքում լրագրողների հետ հանդիպմանը նա դաշնային համակարգն Իրաքի համար վերակառուցման լավագույն տարբերակ է համարել եւ ասել, որ քրդական անկախ պետություն անպայման կստեղծվի, պարզապես հայտնի չէ, թե երբ, այնուհետեւ հայտարարել է. «Քիրքուքն ինքնությամբ քրդական է, քրդերի քաղաք: Ոչ Թուրքիան, ոչ էլ որեւէ այլ երկիր Քիրքուքի կամ իրաքյան մեկ այլ քաղաքի վերաբերյալ հետեւություններ անելու իրավունք չունի»:

Քրդական անկախ պետության մասին Բարզանիի խոսքերն ու հայտարարությունը Թուրքիայում բուռն հակազդեցություն էին առաջ բերել: Թուրքիայի ազգային մեծ ժողովի նախագահ Բյուլենթ Արընչը ամբարտավան էր անվանել Բարզանիին՝ մատնանշելով, որ նրան ամերիկացիներն են շփացրել: Ըստ երեւույթին թուրքական հակազդեցությունը նպատակին չի ծառայել, որ փետրվարի 3-ին Բարզանին նոր հայտարարություն արեց. «Անկախությունն անխուսափելի է, անկախության պահանջը՝ քուրդ ժողովրդի ամենաբնական իրավունքը»: Բարզանին լրացրեց քուրդ քաղաքական գործիչ, Իրաքի ժամանակավոր կառավարության արտգործնախարար Հոշյար Զեբարին՝ հայտարարելով. «Հուսով եմ, իրաքյան Քրդստանը շատ շուտով կդառնա Եվրոպայի հարեւանը»:

Իրաքի հյուսիսում քրդական պետություն կստեղծվի, թե՞ ոչ, դժվար է կանխատեսել: Բայց որ այդ պետության ստեղծման համար կարեւորը ոչ այնքան Բարզանիի կամ Զեբարիի հայտարարություններն են, որքան ԱՄՆ-ի դիրքորոշումն ու Իրաքի վերակառուցման ամերիկյան ծրագրերի բնույթը, ակնհայտ է: Այս ամենով հանդերձ, հարկ է նշել, որ վերոհիշյալ հայտարարությունները նպաստում են Հյուսիսային Իրաքում քրդական անկախ պետություն ստեղծելու հարցի պահպանմանը միջազգային հանրության օրակարգում, եւ Վաշինգտոնը դա որպես ազդեցության հավելյալ լծակ օգտագործում է ինչպես Իրաքի, այնպես էլ Թուրքիայի դեմ:

Թերեւս այդ առումով պատահական չէր պաշտոնական այցով Չինաստանում գտնվող Թուրքիայի արտգործնախարար Աբդուլլահ Գյուլի փետրվարի 2-ին Պեկինից արած հայտարարությունը. «ԱՄՆ-ը պետք է ավելի ակտիվ միջոցներ ձեռնարկի Հյուսիսային Իրաքում ահաբեկչական տարրերի չեզոքացման համար»: Նա միաժամանակ հիշեցրել է, որ Թուրքիայի նպատակն Իրաքի միասնության եւ տարածքային ամբողջականության պահպանումն է:

Մենք էլ հիշեցման կարգով նշենք, որ փետրվարի 5-ին պաշտոնական այցով Անկարայում կլինի ԱՄՆ պետքարտուղար Կոնդոլիզա Ռայսը, եւ Հյուսիսային Իրաքում քրդական պետության ստեղծման, ինչպես նաեւ Իրաքի վերակառուցման հարցերը կքննարկվեն Գյուլի հետ նրա բանակցությունների առանցքում: Չի բացառվում, որ թուրք-ամերիկյան հարաբերությունների հետագա ընթացքը պայմանավորվի այդ բանակցություններով:

ՀԱԿՈԲ ՉԱՔՐՅԱՆ

Սուննի իրաքցիներն անօրինական են համարում ընտրությունները

Սուննիների բարձրագույն հոգեւորականությունը հունվարի 30-ի ընտրությունները համարում է անօրինական, քանի որ սուննի բնակչության մեծ մասը չի մասնակցել դրանց: Սուննի հոգեւոր առաջնորդները պահանջում են օտարերկրյա զորքերը դուրս բերել Իրաքից եւ հավատացյալներին հորդորել էին բոյկոտել ընտրությունները:

Մահմեդական գիտնականների ընկերակցությունը տարածել է ՄԱԿ-ին ուղղված հայտարարություն, հորդորելով անօրինական համարել հունվարի 30-ի ընտրությունները: Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը մեջբերում է փաստաթղթի հետեւյալ մասը. «Մենք պարտավոր ենք ՄԱԿ-ին եւ միջազգային հանրությանը պարզ հասկացնել, որ անցկացված ընտրությունները չպետք է ճանաչվեն, այլապես կբացվի դժոխքի դարպասը: Մենք հարգում ենք արդեն քվեարկած անձանց ընտրությունը, բայց նոր կառավարությունը կհամարենք բացառապես անցումային եւ սահմանափակ իշխանություն ունեցող մարմին»:

Ներկայումս քվեաթերթիկների տվյալները մտցվում են համակարգիչների մեջ: Կատարվում է շուրջօրյա աշխատանք: Հաղորդվում է, որ ավարտված է երկրի 18 նահանգներից 3-ի տվյալների մուտքագրումը:

Պ. Ք.

Թերթ ոսկե թիթեղների վրա

Զուտ ոսկուց ստեղծված այս թերթը, որն աննախադեպ երեւույթ է աշխարհում, տպագրվել է Հարավային Չինաստանում: Տպաքանակը 36 օրինակ է: Թերթի էջերում, ինչպես այդ մասին փետրվարի 3-ի հաղորդագրությամբ տեղեկացնում է «Անատոլու» գործակալությունը, տպագրվել են Չինաստանի ժողովրդական խորհրդի վերջին տասը նստաշրջաններում երկրում իշխող կոմունիստական կուսակցության ընդունած որոշումները: Թերթի օրինակները 200 եւ 500 գրամանոց են: 500 գրամանոց օրինակը վաճառվում է 8300, իսկ 200 գրամանոցը՝ 3500 ամերիկյան դոլարով:

Հ. Զ.

Մշակույթ

Նվարդ Զարյան

Չար ու վատ լուրերը զարմանալիորեն շուտ են տեղ հասնում. Իտալիայից մեզ տխուր լուր հասավ՝ վախճանվել է մեր խոշոր արվեստագետներից մեկը՝ քանդակագործ, նկարիչ Նվարդ Զարյանը՝ մեծանուն Կոստան Զարյանի միակ դուստրը (երեկ «**Ազգը**» հաղորդել էր լուրը): Նրա մահով կտրվեց՝ մեր ժողովրդին ու մեր մշակույթը անցյալ դարձած մի ամբողջ դարաշրջանի հետ կապող հոգեւոր ու կենսական, իմաստավոր ու գեղեցիկ կապերից մեկը, որոնք այնքան քիչ են մնացել այսօր:

Նվարդ Զարյանը ծնվել է 1917 թվականի օգոստոսի 6-ին, Ֆլորենցիայում, այն տանը, որտեղ ապրել է հռչակավոր Էլեոնորա Դուզեն: Կարծում եմ, վերջին մանրամասնը, որ կարող է կենցաղային թվալ ու զուտ պատահականություն համարվել, շատ բնորոշ ու հատկանշական է տաղանդավոր արվեստագետի ապրած կյանքի ու անցած ճանապարհի համար: Նվարդ Զարյանն աչք է բացել բացառիկ ընտանիքում՝ հայրը Կոստան Զարյանն էր, մայրը՝ դաշնակահարուհի Թագուհի Շահնազարյանը: Մանկությունն անցկացրել է Իտալիայում եւ Հայաստանում: Իր նկարչական հետաքրքրությունները սկսվում են 17 տարեկանում. սովորում է նախ Միլանի «Scuola di Brera» նշանավոր ակադեմիայում, ապա ավարտում է Վենետիկի «Liceo Artistico»-ի դասընթացները:

Նկարիչ Ժիրայր Օրագյանի դիմաքանդակը:

Նվարդ Զարյանը նախապես տարված է եղել նկարչությամբ, սակայն քանդակագործ Ադոլֆ Վիլդի խորհրդով թողնում է նկարչությունը եւ որոշում է հիմնովին զբաղվել քանդակագործությամբ: Այդ նպատակով նա վերադառնում է Հռոմ, ընդունվում է Հռոմի գեղեցիկ արվեստների ակադեմիան, ուր աշակերտում է նշանավոր քանդակագործ Անջելո Զանելլիին:

1935 թ.-ին հաճախում է Վենետիկի գեղարվեստի ակադեմիան, որտեղ աշակերտում է ճանաչված նկարիչ Բրունո Սայեթիին: 1936 թ.-ին, 19 տարեկանում նա Նեապոլում շահում է դիմանկարի մրցույթի առաջին մրցանակը: Նույն տարում իտալական կառավարությունը նրան հատկացնում է օտարազգի ուսանողների համար սահմանված կրթաթոշակ:

Սկսած 1938 թ.-ից Նվարդ Զարյանը, իբրեւ արդեն հասուն եւ ձեւավորված արվեստագետ, պարբերաբար մասնակցում է Հռոմի «Quadriennale d'Arte Nationale» վերտառությամբ ներկայացվող քառամյա պաշտոնական ցուցահանդեսներին (1940, 1948 եւ 1952 թթ.), միեւնույն ժամանակ իր գործերը ցուցադրելով նաեւ «Biennale»-ի բոլոր ցուցահանդեսներում՝ 1938, 1940, 1942 եւ 1950 թթ.:

Իր առաջին անհատական ցուցահանդեսը բացվել է 1946 թ., «Cortile» պատկերասրահում, երկրորդը՝ 1950 թ.՝ «Galleria dello Zodiaco» ցուցասրահում, ուր ներկայացված են եղել 18 քանդակ, փայտագրություն եւ գծանկար: Այդ ցուցահանդեսները Հռոմի գեղարվեստական շրջանակներում բարձր գնահատանքի են արժանանում: Մամուլը շատ ջերմ վերաբերմունք է դրսեւորում հայ արվեստագետի հանդեպ, Նվարդ Զարյանի արվեստը շատ բարձր է գնահատում Ատտելիո Կրեսպին: «Նվարդ Զարյանի արվեստը շիտակություն է, որ հազվադեպ ենք տեսնում քանդակի ցուցահանդեսներում», մասնավորապես գրում է նա:

Երկրորդ համաշխարհային պատերազմի տարիներին Նվարդ Զարյանը գործուն մասնակցություն է ունենում իտալական դիմադրական շարժմանը: Պատերազմից հետո նրա գործերն ընդունվում են «Accademia di Belle Arti»-ում, ուր միեւնույն ժամանակ նա հրավիրվում է դասախոսական աշխատանքի:

1950 թ. Իտալիայի կառավարությունը մեծ մրցույթ է հայտարարում Հռոմի վերջին՝ Նոր կայարանի գեղարվեստական ձեւավորման համար: Իտալական մի խումբ նշանավոր արվեստագետների հետ՝ Ռենատո Գուտուզո, Լիոնիչելլո, Տուրկվասսա, Ջիմարա, Կաչելլա, մասնակցում է նաեւ տիկին Նվարդ Զարյանը եւ շահում առաջին մրցանակը:

1951 թ. Իրանի կառավարությունը Նվարդ Զարյանին պատվիրում է ստեղծել Ռեզա Փեհլեվիի դիմանկարը, որ նախատեսված էր շահի դամբարանի համար: Այդ տարիներից ի վեր փառքն ու ճանաչումն ուղեկցում են հայ արվեստագետին՝ նշանավոր թանգարաններն ու մասնավոր հավաքածուների տերերը նրան քանդակներ են պատվիրում, քանդակագործն անհատական ցուցահանդեսներ է ունենում Կոպենհագենում, Օսլոյում եւ եվրոպական այլ քաղաքներում: 1967 թ. «Պաեզե սերայի» էջերում նշանավոր արվեստաբան Գոփլիո Մորոզինին գրում է. «Իմ հոդվածը ես սկսում եմ այն մաղթանքով, որ իմ գործընկերները քանդակագործության հանդեսի առաջին շարքերում միահոժար աթոռ հատկացնեն Նվարդ Զարյանին»:

1960 թ. ապրիլին Նվարդ Զարյանը իր հոր՝ Կոստան Զարյանի հետ այցելում է Հայաստան: 1964 թ. Երեւանում կազմակերպվում է նրա անհատական ցուցահանդեսը, որը մեծ հաջողություն է ունենում: Նվարդ Զարյանը ցուցահանդեսում ներկայացված 25 գործն էլ նվիրել է Հայաստանին: Ավելի ուշ՝ 1967 թ.-ին, երբ իր նկարներն էր նվիրում Հայաստանին, «Հայրենիքի ձայնի» էջերում Նվարդ Զարյանը գրում է, որ ինքը ձգտում է, որ «իր գործերը շնչեն հայությամբ»:

Գերմանացիներն ասում են, թե մեծ ու հանճարեղ մարդկանց ծնունդից հետո բնությունը երկար ժամանակ հանգստանում է: Դա մենք մեր շուրջն ամեն օր ենք տեսնում, ամեն օր կարող ենք համոզվել դրանում: Մենք էլ ճանաչում ենք հանճարեղ մարդկանց ժառանգների, նույնիսկ՝ գիտական աստիճաններով, որոնք իրենց, ասենք, պապերի ազգանունով լեյտենանտ Շմիդտի զավակների պես, ասպարեզ են ասպատակում կամ բարոյականությունից զերծ խիստ ժամանակակից մեթոդներով ու միջոցներով իրենց գոյությունն իմաստավորող ու արժեւորող տեղ ու պաշտոն են ապահովում զանազան հիմնարկներում:

Կոստան Զարյանի զավակները բացառություն էին: Եվ՝ տաղանդաշատ բացառություն: Նրանք լիովին կայացած եւ իրենք իրենց մեծապես դրսեւորած անհատականություններ էին:

Մի երկու տարի առաջ էր, երբ պատկառելի տիկինն իր դստեր հետ եկավ Երեւան: Մենք միասին այցելեցինք քաղաքային պանթեոն, ուր Նվարդ Զարյանը թարմ ծաղիկներ դրեց հոր՝ Կոստան Զարյանի եւ եղբոր՝ Արմեն Զարյանի շիրիմներին:

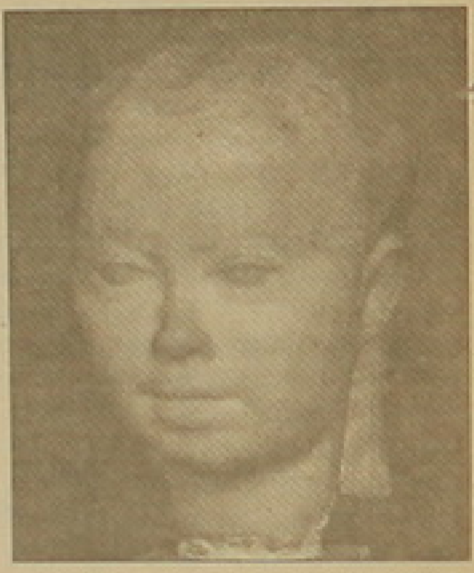

Դանիելա Լուցցիի դիմաքանդակը:

Այսօր Նվարդ Զարյանի մահով ավարտվում է մեծ գրողի զավակներից վերջինի երկրային կյանքը, եւ զարյանական զարմի յուրօրինակ դիմագծերն ապրողների համար հեռանում են դեպի անդարձություն: Փոխարենը մնում է Նվարդ Զարյանի տաղանդավոր արվեստը, որ մշակութային արժեք է ու վավերական հարստություն:

ՅՈՒՐԻ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Հայտնի են «Վահան Թեքեյան» մրցանակակիրները

1-ին էջից

Երջանիկ Գեւորգյան

Գեւորգ Եղիազարյան

Գրականության անվանակարգով ներկայացվեց 34 անուն գիրք, հումանիտար գիտությունների՝ 4 հեղինակ - 5 գիրք, ճարտարապետություն անվանակարգով՝ ճարտարապետական նախագծերի հայտեր չեղան, սակայն ներկայացվեցին 2 աշխատություններ, որոնք կարելի է որակել որպես խիստ անհրաժեշտ ուսումնական ձեռնարկներ, կինոյի բնագավառում ներկայացվեցին 3 վավերագրական ֆիլմեր, հեռուստառադիոլրագրություն անվանակարգով հայտեր ներկայացրեցին 4 հեռուստաընկերություններ: Կերպարվեստի բնագավառում մրցութային ցուցահանդեսը կազմակերպվեց վերջերս՝ հունվարի 26-ին. ներկայացվեցին 27 աշխատանքներ: Կազմվեցին համապատասխան հանձնաժողովներ. ի դեպ, հարկ է նշել, որ բոլոր անվանակարգերում ընդգրկվեցին հեղինակավոր մասնագետներ:

Հասկանալի է, որ մեծ աշխատանք կատարեց գրականության հանձնաժողովը (հանձնաժողովի նախագահ Երվանդ Ազատյան). նրանց նիստերն ընթացան փուլային կարգով եւ վերջում հաղթող ճանաչվեց բանաստեղծ **Արմեն Շեկոյանը**: Գրականության անվանակարգում ՎԱՀԱՆ ԹԵՔԵՅԱՆ մրցանակ շնորհվեց նրան՝ **«Երեւան հյուրանոց»** բանաստեղծական ժողովածուի համար:

Ճարտարապետություն անվանակարգով հանձնաժողովի միաձայն որոշմամբ (հանձնաժողովի նախագահ Արծվին Գրիգորյան) ՎԱՀԱՆ ԹԵՔԵՅԱՆ մրցանակ շնորհվեց **«Ճարտարապետական հուշարձանների վերականգնումը»** ուսումնական ձեռնարկին՝ ակադեմիկոս Վարազդատ Հարությունյանի ընդհանուր խմբագրությամբ. հեղինակներ՝ **Վարազդատ Հարությունյան, Գրիգոր Նալբանդյան, Արտյոմ Գրիգորյան, Կարեն Աբրահամյան, Վահագն Իսրայելյան**:

Հումանիտար գիտությունների անվանակարգով դարձյալ հանձնաժողովի միաձայն որոշմամբ (հանձնաժողովի նախագահ Վլադիմիր Բարխուդարյան) ՎԱՀԱՆ ԹԵՔԵՅԱՆ մրցանակ շնորհվեց **Երջանիկ Գեւորգյանի «Հայոց շարժումային լեզվի բառարան»** ստվարածավալ գրքին, որը հրատարակել է ԵՊՀ հրատարակչությունը Գալուստ Գյուլբենկյան հիմնարկության հովանավորությամբ: Հարկ է նշել, որ շարժումային լեզուն լայնորեն առնչվում է հասարակական գիտությունների, բնախոսության, թատրոնի, գրականության, սպորտի, պարարվեստի եւ այլ բնագավառների հետ: Հասկանալի է, որ այս աշխատությունը եզակի երեւույթ է հայոց բառարանագրության բնագավառում:

Կինոյի բնագավառում հանձնաժողովը (նախագահ Ալբերտ Յավուրյան) որոշեց ՎԱՀԱՆ ԹԵՔԵՅԱՆ մրցանակը շնորհել ճանաչված կինոռեժիսոր **Կարեն Գեւորգյանի «Պատերազմ առանց մեկնաբանության»** ֆիլմաշարին՝ նվիրված արցախյան պատերազմին:

Կերպարվեստի անվանակարգում հաղթող ճանաչվեց երիտասարդ տաղանդավոր գեղանկարիչ **Գեւորգ Եղիազարյանը**: Հանձնաժողովի որոշմամբ (նախագահ Հրավարդ Հակոբյան) ՎԱՀԱՆ ԹԵՔԵՅԱՆ մրցանակը շնորհվեց Գ. Եղիազարյանի **«Երկատված կյանք»** մեծակտավ աշխատանքին:

Փետրվարի 1-ին տեղի ունեցավ ՀԹՄՄ կենտրոնական վարչության նիստը, որը քննարկեց հանձնաժողովի որոշումները եւ հաստատեց՝ բացառությամբ հեռուստառադիոլրագրության հանձնաժողովի նախորոք կայացած որոշման: Նիստում վարչության անդամները արձանագրեցին, քանի որ այդ անվանակարգով ներկայացված աշխատանքները չեն համապատասխանում կանոնադրական կետի պահանջներին, ուստի այդ բնագավառում մրցանակ չշնորհել:

Եվ այսպես, Հայաստանի Թեքեյան մշակութային միությունը ամփոփելով հանրապետության մշակութային բնագավառում 2003 թվականին ստեղծված ստեղծագործությունների մրցութային արդյունքները, հայտնում է իր գոհունակությունը, շնորհակալություն է հայտնում բոլոր մասնակիցներին, հանձնաժողովի անդամներին՝ իրենց տքնաջան եւ անկողմնակալ աշխատանքի համար:

ՍԵՐԳԵՅ ԳԱԼՍՏՅԱՆ

Արմեն Շեկոյան

Կարեն Գեւորգյան

Austrian

Երեւանը Վիեննայի հետ կապվում է նաեւ շաբաթ օրերին

Այսուհետեւ Երեւանը Վիեննայի եւ վերջինիս միջոցով ողջ աշխարհի հետ կկապվի նաեւ շաբաթ օրերին: Ընդառաջելով ուղեւորահոսքի պահանջներին, փետրվարի 5-ից սկսած «Ավստրիական ավիաուղիներ» ընկերության օդանավերն ուղիղ չվերթով Երեւան կժամանեն եւ Վիեննա կվերադառնան շաբաթ օրերին: Այսպիսով, «Ավստրիական ավիաուղիները» իր չվերթերը կիրականացնի շաբաթվա 6 օրերին՝ բացի կիրակի օրերից: Միաժամանակ ավիաընկերությունը փետրվար եւ մարտ ամիսների համար սահմանել է ձմեռային զեղչ 29 տոկոսի չափով: Սա նշանակում է, որ ավիատոմսի գինը Երեւանից դեպի Վիեննա եւ եվրոպական այլ քաղաքներ՝ Պրահա, Նիցցա եւ Հռոմ, չհաշված տուրքերն ու հարկերը, կկազմի ընդամենը 399 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ, իսկ դեպի Մ. Նահանգների քաղաքներ Նյու Յորք եւ Վաշինգտոն, ընդամենը 777 ԱՄՆ դոլարին համարժեք դրամ, չհաշված տուրքերը: Հիշեցնենք, որ երկուշաբթի, երեքշաբթի, չորեքշաբթի, հինգշաբթի, ուրբաթ եւ շաբաթ օրերին Երեւանից A-319 եւ A-320 օդանավերը կմեկնեն ժամը 05:40-ին եւ Վիեննա կհասնեն ժամը 06:20-ին, իսկ Վիեննայից կմեկնեն ժամը 22:15-ին եւ Երեւան կժամանեն հաջորդ օրը, ժամը 04:50-ին:

«ԱՎՍՏՐԻԱԿԱՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐԻ»
ԵՐԵՎԱՆՅԱՆ ԳՐԱՍԵՆՅԱԿ

FULBRIGHT AMERICAN STUDIES INSTITUTES 2005

The Bureau of Educational and Cultural Affairs (ECA) of the U.S. Department of State and the United States Embassy to Armenia are pleased to announce the Fulbright American Studies Institute Program 2005. The program is designed as a rigorous six-week faculty level seminar for multinational groups of professionals. The purpose of the institutes is to provide participants from countries worldwide with a deeper understanding of American society, culture, and institutions, past and present, in order to strengthen curricula and improve the quality of teaching about the U.S. in college, university, and secondary school classrooms abroad. Please note that teaching methodology and pedagogical techniques will not be addressed formally in the institutes. This year **SEVEN** institute programs are offered:

1. The Civilization of the United States
2. U.S. Political Economy and the Global Economic System
3. Fulbright American Studies Institute for Secondary Educators
4. Contemporary American Literature
5. U.S. Foreign Policy
6. Religious Pluralism in the U.S.
7. American Politics and Political Thought

Eligibility: Applicants should be university faculty including teachers, trainers, department chairs, curriculum developers, textbook writers, scholars as well as secondary school educators. The ideal candidate will be an experienced professional with little or no recent study experience in the U.S., whose home institution is seeking to introduce aspects of U.S. studies into the curriculum; to develop new courses in the subject of the institute; or, to enhance and update existing courses on the United States. **Good knowledge of English is required as the seminars are conducted in English.**

Program Funding: The U.S. Government will cover all institute costs, i.e. international travel and allowances; domestic travel and ground transportation; book, cultural, mailing and incidental allowances; admissions; housing and subsistence.

APPLICATIONS SHOULD BE RETURNED TO THE US EMBASSY IN ARMENIA NO LATER THAN THURSDAY, FEBRUARY 17, 2005.

Application forms and short description of each Institute are available at the U.S. Embassy or can be downloaded from the U.S. Embassy website www.usa.am/announcements.html.

For additional information about the program, please contact Hasmik Mikayelyan at the Public Affairs Section of the U.S. Embassy to Armenia; e-mail: amerstudies@usa.am; phone: 524661 x4491; address: Baghramian Street 18, Yerevan.

Фонд Евразия

Программа по сотрудничеству на Южном Кавказе

Объявляет конкурс грантов

Программа по сотрудничеству на Южном Кавказе объявляет двухэтапный конкурс грантов, направленный на поддержку процесса интеграции стран Южного Кавказа с европейскими и международными стандартами. Конкурс проводится в рамках региональной инициативы Программы по сотрудничеству, направленной на развитие институтов общественной политики в странах Южного Кавказа. Основной целью данной Инициативы является увеличение доли общественного участия в формировании государственной политики путем развития возможностей местных институтов общественной политики в деле проведения исследований и анализа в приоритетных областях общественной политики, поддержки организационного развития местных институтов общественной политики, а также развития сотрудничества между институтами общественной политики Азербайджана, Армении и Грузии.

В конкурсе могут принять участие организации, официально зарегистрированные в Армении, Азербайджане и Грузии, деятельность которых связана со сферой сравнительного исследования/анализа и формирования общественной политики. Заявки принимаются как от коммерческих, так и от некоммерческих (негосударственных) организаций.

Пакет документов, необходимый для подготовки проектной заявки, а также консультации по вопросам подготовки заявок, могут быть получены в ереванском отделении Программы по сотрудничеству на Южном Кавказе. Пакет документов также может быть получен на веб-сайте Программы: www.efscсp.org. Все заинтересованные организации приглашаются принять участие в семинаре по подготовке заявок, который будет проведен в ереванском офисе Фонда «Евразия», 8 февраля 2005г., в 15:30.

Проектные заявки для участия на первом этапе конкурса должны быть представлены в ереванское отделение Программы по сотрудничеству на Южном Кавказе не позднее, чем 17:00, 21 февраля 2005г. по адресу:

ул. Демирчян 4, Ереван, Армения
Тел/Факс: (3741) 56-54-78, 58-60-59, 58-61-59

Представленные с опозданием или неполные заявки не будут приняты к рассмотрению.

Итоги первого этапа конкурса будут объявлены **21 марта 2005г.**

ՈՒՇԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Օտարերկրյա պետություններից Հայաստան վերադարձած այն ՀՀ քաղաքացիները, ովքեր հայրենիքում վերահաստատման հետ կապված խնդիրների են հանդիպում, անվճար խորհրդատվություն եւ աջակցություն ստանալու համար կարող են դիմել ՀՀ կառավարությանն առընթեր միգրացիայի եւ փախստականների վարչություն, որի հասցեն է՝ Հր. Քոչարի 4, ինչպես նաեւ զանգահարել ***224727 «թեժ գիծ»*** հեռախոսահամարով:

ARMENTEL

ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ
ARMENIA TELEPHONE COMPANY

ԹԱՓՈՒՐ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմենտելը» Հայաստանում գործող հեռահաղորդակցության պաշտոնական օպերատորն է, որն ունի ավելի քան 800.000 բաժանորդ եւ գործունեություն է ծավալում հանրապետության ինչպես շարժական, այնպես էլ ֆիքսված հեռախոսային ցանցերի բնագավառում: «Արմենտելը» տարեկան միլիոնավոր դոլարների ներդրումներ է կատարում հանրապետության ֆիքսված հեռախոսակապի ենթակառուցվածքների թվայնացման եւ շարժական կապի ծառայությունների ընդլայնման եւ նոր տեխնոլոգիաների ներմուծման ուղղությամբ: Ներկայումս «Արմենտելը» գտնվում է մատուցվող ծառայությունների ընդլայնման փուլում, եւ իրականացնում է իր աշխատուժի եւ գործընթացների հիմնական վերակազմավորում՝ առաջարկելով նոր հետաքրքիր աշխատանք դինամիկ եւ եռանդուն անձանց, ովքեր փնտրում են հետաքրքիր եւ խոստումնալից աշխատանքային միջավայր:

Պաշտոնի անվանումը՝ Տրանսմիսիայի պլանավորման ճարտարագետ/ Տրանսմիսիայի բաժին	Զեկուցում է՝ Շարժական կապի զարգացման գլխավոր տնօրինության ցանցի պլանավորման զարգացման վարչության պետին

Համառոտ նկարագիրը՝

- տրանսմիսիայի ցանցի պլանավորում GSM ցանցի զարգացման համար հիմնվելով PDH/SDH տեխնոլոգիաների վրա,
- միկրոալիքային ռադիո տրանսմիսիայի եւ հաճախականության պլանավորում,
- հիմնական կայանի փոխադարձ կապի հաստատման համար ֆիքսված գծերի զարգացման համակարգում,
- GSM տրանսմիսիայի ցանցի մեծության եւ օգտագործման պարամետրերի գնահատում,
- տրանսմիսիոն ցանցի արդյունավետության գնահատում,
- տրանսմիսիայի ցանցի օգտագործման կատարման զեկուցում:

Պահանջները՝

- բարձրագույն կրթություն (էլեկտրական կամ էլեկտրոնային ճարտարագիտության մասնագիտության ռադիո կապի տեխնոլոգիաների մասնագիտացումով).
- անգլերեն լեզվի լավ իմացություն.
- փոխհաղորդակցման եւ խմբակային աշխատանքի լավ ունակություններ.
- ողջ հանրապետության միջով ճամփորդելու կարողություն.
- հեռահաղորդակցության սեկտորում նախորդ աշխատանքային փորձը կդիտվի որպես առավելություն.
- վարորդական իրավունքի առկայություն:

Առավելությունները՝

- Հայաստանի Հանրապետությունում հեռահաղորդակցության ծառայություններ մատուցող ամենամեծ ձեռնարկության անդամակցություն,
- շարժական կապի ծառայությունների առաջատար տեխնոլոգիայի սեկտորում աշխատանքի հնարավորություն,
- տեխնիկական վերապատրաստման տրամադրման միջոցով ճարտարագիտական կարիերայի զարգացման հնարավորություն,
- մրցակցային աշխատավարձ (հիմնվելով աշխատանքի փորձի վրա):

Դիմումը ներկայացնել՝ «Արմենտել» ՓԲԸ, կադրերի վարչություն, Ահարոնյան 2, Երեւան 375014 կամ էլեկտրոնային՝ www.armentel.com հասցեով:

Ավարտման ժամկետը՝ **2005 թ. փետրվարի 15-ը**

Ծանուցում

ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ
ARMENIA TELEPHONE COMPANY

ԹԱՓՈՒՐ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմենտելը» Հայաստանում գործող հեռահաղորդակցության պաշտոնական օպերատորն է, որն ունի ավելի քան 800.000 բաժանորդ եւ գործունեություն է ծավալում հանրապետության ինչպես շարժական, այնպես էլ ֆիքսված հեռախոսային ցանցերի բնագավառում: «Արմենտելը» տարեկան միլիոնավոր դոլարների ներդրումներ է կատարում հանրապետության ֆիքսված հեռախոսակապի ենթակառուցվածքների թվայնացման եւ շարժական կապի ծառայությունների ընդլայնման եւ նոր տեխնոլոգիաների ներմուծման ուղղությամբ: Ներկայումս «Արմենտելը» գտնվում է մատուցվող ծառայությունների ընդլայնման փուլում, եւ իրականացնում է իր աշխատուժի եւ գործընթացների հիմնական վերակազմավորում՝ առաջարկելով նոր հետաքրքիր աշխատանք դինամիկ եւ եռանդուն անձանց, ովքեր փնտրում են հետաքրքիր եւ խոստումնալից աշխատանքային միջավայր:

Պաշտոնի անվանումը՝ Ռադիո պլանավորման ճարտարագետ/ GSM բաժին	Զեկուցում է՝ Շարժական կապի զարգացման գլխավոր տնօրինության ցանցի պլանավորման զարգացման վարչության պետին

Համառոտ նկարագիրը՝

- հիմնական կայանի ռադիո պլանավորում, հիմնվելով ծածկույթի եւ թողունակության պահանջների վրա,
- հիմնական կայանի տեղադրման ընտրություն եւ ռադիո կոնֆիգուրացիայի նախագծում,
- ծածկույթի չափերի վերլուծություն եւ ռադիո կատարման վիճակագրություն,
- հիմնական կայանի կոնֆիգուրացիայի փոփոխությունների միջոցով ռադիո ցանցի կատարման օպտիմիզացում,
- հաճախականության պլանավորում եւ հիմնական պարամետրի կարգավորում,
- ռադիո ցանցի թողունակության պլանավորում,
- ռադիո կատարման ցուցիչների զեկուցում:

Պահանջները՝

- բարձրագույն կրթություն (էլեկտրական կամ էլեկտրոնային ճարտարագիտության մասնագիտության ռադիո կապի տեխնոլոգիաների մասնագիտացումով), .
- անգլերեն լեզվի լավ իմացություն, .
- փոխհաղորդակցման եւ խմբակային աշխատանքի լավ ունակություններ,
- ողջ հանրապետության միջով ճամփորդելու կարողություն,
- հեռահաղորդակցության սեկտորում նախորդ աշխատանքային փորձը կդիտվի որպես առավելություն,
- վարորդական իրավունքի առկայություն:

Արտոնությունները՝

- Հայաստանի Հանրապետությունում հեռահաղորդակցության ծառայություններ մատուցող ամենամեծ ձեռնարկության անդամակցություն,
- շարժական կապի ծառայությունների առաջատար տեխնոլոգիայի սեկտորում աշխատանքի հնարավորություն,
- տեխնիկական վերապատրաստման տրամադրման միջոցով ճարտարագիտական կարիերայի զարգացման հնարավորություն,
- մրցակցային աշխատավարձ (հիմնվելով աշխատանքի փորձի վրա),
- դիմումը եւ ռեզյումեն ներկայացնել՝ «Արմենտել» ՀՁ, կադրերի վարչություն, Ահարոնյան 2 , Երեւան 375014 կամ էլեկտրոնային ՝ **www.armentel.com** հասցեով:

Ավարտման ժամկետը՝ **2005 թ. փետրվարի 15-ը**

ԱՐՄԵՆԻԱ ՏԵԼԵՖՈՆ ԿՈՄՊԱՆԻ
ARMENIA TELEPHONE COMPANY

ԹԱՓՈՒՐ ԱՇԽԱՏԱՏԵՂԻ ՀԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹՅՈՒՆ

«Արմենտելը» Հայաստանում գործող հեռահաղորդակցության պաշտոնական օպերատորն է, որն ունի ավելի քան 800.000 բաժանորդ եւ գործունեություն է ծավալում հանրապետության ինչպես շարժական, այնպես էլ ֆիքսված հեռախոսային ցանցերի բնագավառում: «Արմենտելը» տարեկան միլիոնավոր դոլարների ներդրումներ է կատարում հանրապետության ֆիքսված հեռախոսակապի ենթակառուցվածքների թվայնացման եւ շարժական կապի ծառայությունների ընդլայնման եւ նոր տեխնոլոգիաների ներմուծման ուղղությամբ: Ներկայումս «Արմենտելը» գտնվում է մատուցվող ծառայությունների ընդլայնման փուլում, եւ իրականացնում է իր աշխատուժի եւ գործընթացների հիմնական վերակազմավորում՝ առաջարկելով նոր հետաքրքիր աշխատանք դինամիկ եւ եռանդուն անձանց, ովքեր փնտրում են հետաքրքիր եւ խոստումնալից աշխատանքային միջավայր:

Պաշտոնի անվանումը՝ GSM կոմուտացիոն ցանցի ճարտարագետ/ կոմուտատորներ եւ ծառայություններ	Զեկուցում է՝ Շարժական կապի զարգացման գլխավոր տնօրինության ցանցի պլանավորման զարգացման վարչության պետին

Համառոտ նկարագիրը՝

- GSM ցանցի զարգացման համար կոմուտացիոն ցանցի պլանավորում (MSC/BSC եւ առնչվող VAS պլատֆորմներ),
- տրաֆիկի հաշվառում եւ կատարման վերլուծություն,
- թողունակության պահանջների հիման վրա GSM կոմուտատորային ցանցի հանգույցների կոնֆիգուրացիայի որոշում,
- ռեսուրսների արդյունավետ օգտագործման համար կոմուտացիոն տոպոլոգիայի եւ կոնֆիգուրացիայի օպտիմիզացում,
- կոմուտացիոն ցանցի կատարման ցուցիչների զեկուցում,
- շարժական կապի ծառայությունների իրականացման եւ փորձարկման ուղղությամբ տեխնիկական աջակցում:

Պահանջները՝

- բարձրագույն կրթություն (էլեկտրական կամ էլեկտրոնային ճարտարագիտության մասնագիտության կապի տեխնոլոգիաների մասնագիտացումով).
- անգլերեն լեզվի լավ իմացություն.
- փոխհաղորդակցման եւ խմբակային աշխատանքի լավ ունակություններ.
- հեռահաղորդակցության սեկտորում նախորդ աշխատանքային փորձը կդիտվի որպես առավելություն.
- վարորդական իրավունքի առկայություն.

Արտոնությունները՝

- Հայաստանի Հանրապետությունում հեռահաղորդակցության ծառայություններ մատուցող ամենամեծ ձեռնարկության անդամակցություն,
- շարժական կապի ծառայությունների առաջատար տեխնոլոգիայի սեկտորում աշխատանքի հնարավորություն,
- տեխնիկական վերապատրաստման տրամադրման միջոցով ճարտարագիտական կարիերայի զարգացման հնարավորություն,
- մրցակցային աշխատավարձ (հիմնվելով աշխատանքի փորձի վրա):

Դիմումը ներկայացնել՝ «Արմենտել» ՀՁ, կադրերի վարչություն, Ահարոնյան 2 , Երեւան 375014 կամ էլեկտրոնային ՝ **www.armentel.com** հասցեով:

Ավարտման ժամկետը՝ **2005 թ. փետրվարի 15-ը**

«Ինմա-գրուպ» ՍՊԸ-ն կրկին տեղեկացնում է, որ «Աղամանդ» ԵԱՀԲ-ի հարթակում աճուրդային վաճառքի է ներկայացված «Գույք» ՓԲԸ-ին պատկանող «Պրոֆիլակտորիում եւ ստեղծագործական տուն» անավարտ շինությունը (մակ.՝ 892.4 քմ, հողամասը՝ 1.225 հա), մեկ. գինը՝ 1.100.000 դրամ:

Հասցե՝ ՀՀ, ք. Դիլիջան, Թբիլիսյան խճուղի, Փիչիկ հանդամաս:

Աճուրդը՝ դասական փուլերով, յուրաքանչյուր երկուշաբթի, չորեքշաբթի եւ ուրբաթ, ժ. 13:00, մինչեւ 2005 թ. հունիսի 30-ը՝ ք. Երեւան, Ագաթանգեղոսի 6/1 հասցեում:

Տեղեկությունների համար դիմել «Ինմա-գրուպ» ՍՊԸ, հեռ. 58 12 42 կամ 56-31-15:

Հայտարարություն

«Մաքս Ֆրութ» ՍՊԸ-ն առաջարկում է կարտոֆիլի, գարու, հաճարի, եգիպտացորենի, կորնգանի, բամիայի եւ կերի ճակնդեղի բարձրորակ սերմեր:

Տեղեկությունների համար դիմել հետեւյալ հասցեով՝ Երեւան, Արշակունյաց 9,
հեռ.՝ 54 19 48, 54 20 77, 09 41 54 82

FOR YOUR INTERNAL NEWS OF ARMENIA LOG ON TO **www.azg.am**

ԳՈՎԱԶԴԻ ՀԱՄԱՐ ԶԱՆԳԱՀԱՐԵԼ՝ 58-24-83

«Գինդ» տպագրատուն, Երեւան, Բագրատունեաց 70ա Գրանցման թիւ՝ 65, դասիչ՝ 69150 Տպաքանակը՝ 3000 Ստորագրուած է տպագրութեան՝ 3. 02. 2005 Գինը՝ 100 դրամ